

UCHWAŁA NR RGK.0007.15.2022
RADY GMINY BIAŁE BŁOTA

z dnia 29 marca 2022 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Białe Błota na lata 2022-2031

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559) w związku z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Białe Błota na lata 2022-2031, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc Uchwała Nr XXVI/357/2005 Rady Gminy Białe Błota z dnia 31 marca 2005 r. w sprawie przyjęcia i wdrożenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Białe Błota.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Białe Błota

Jacek Grzywacz

S t r a t e g i a
rozwiązywania
problemów społecznych
na terenie
GMINY BIAŁE BŁOTA
na lata 2022-2031

Spis treści

I. Wprowadzenie	5
1. Metodologia opracowania Strategii	7
2. Podstawy prawne.....	10
3. Spójność z dokumentami strategicznymi	13
3.1. Dokumenty europejskie	13
3.2. Dokumenty krajowe	14
3.3. Dokumenty regionalne.....	15
3.4. Dokumenty lokalne.....	15
II. Charakterystyka gminy Białe Błota	16
1. Położenie	16
2. Sytuacja demograficzna	17
3. Rynek pracy i sytuacja gospodarcza	20
4. Edukacja i wychowanie.....	24
5. Kultura, sport i rekreacja	27
6. Opieka zdrowotna.....	28
7. Bezpieczeństwo publiczne.....	28
8. Działalność organizacji pozarządowych	29
9. Pomoc społeczna	31
10. Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.....	38
III. Diagnoza sytuacji społecznej	39
1. Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej	39
2. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami	46
3. Zdrowie psychiczne.....	50
4. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych.....	52
5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	61

6. Aktywność i integracja społeczna seniorów.....	68
7. Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu.....	72
8. Wsparcie osób z problemem ubóstwa.....	77
9. Problem przestępczości.....	80
10. Analiza SWOT	83
IV. Część programowa.....	87
1. Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych.....	88
1. Cele strategiczne i operacyjne.....	89
2. Ramy finansowe Strategii	103
3. System wdrażania Strategii.....	105
4. System aktualizacji Strategii.....	106
5. Komunikacja społeczna i promocja Strategii	107
6. Monitoring i ewaluacja.....	108
7. Wnioski i podsumowanie.....	113
V. Bibliografia	115
VI. Spis rysunków, tabel i wykresów	116
1. Spis rysunków	116
2. Spis tabel.....	116
3. Spis wykresów.....	118

Wykaz skrótów:

BP - Biblioteka Publiczna

DPS - Dom Pomocy Społecznej

GCK - Gminne Centrum Kultury

GCEiS - Gminne Centrum Edukacji i Sportu

GKRPA - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GOPS - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

GUS - Główny Urząd Statystyczny

KBPN - Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

MŚP - Sektor małych i średnich przedsiębiorstw

NGO (ang. non-government organization) - organizacja pozarządowa

PARPA - Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PCPR - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PFRON - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PUP - Powiatowy Urząd Pracy

KP - Komisariat Policji

ŚDS - Środowiskowy Dom Samopomocy

UG - Urząd Gminy

ZI - Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

I. Wprowadzenie

Przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, które dokonały się w XX wieku były przyczyną przeobrażeń w sferze życia społecznego i doprowadziły do zmiany starych i powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny określany jest jako niekorzystne dla społeczności zjawisko zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów: dotyczy wielu osób w społeczności, ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy, jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domaga się rozwiązania i można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie¹. Wśród problemów społecznych występujących w polskiej rzeczywistości wymieniane są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Jednym z instrumentów ekonomii społecznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które są ważnymi dokumentami odnoszącymi się do polityki społecznej, a odpowiednio przygotowane i wdrażane prowadzą do rozwiązania kluczowych problemów społecznych występujących na danym terytorium.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Białe Błota na lata 2022-2031² jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mających na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Gminy. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych. W celu zwiększenia skuteczności, konieczne jest systematyczne śledzenie zjawisk i problemów społecznych, które są przedmiotem Strategii.

¹ Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.

² Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Białe Błota na lata 2022-2031” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

Strategia będzie służyć osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach. W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, w działalności lokalnej polityki społecznej potrzebne jest strategiczne podejście. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu systematycznych działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy. Strategia stanowi zatem ważny instrument zarządzania, dzięki któremu możliwe jest rozpoznanie i wdrażanie przedsięwzięć o charakterze społecznym oraz integracja różnych środowisk lokalnych w ramach wspólnie zaplanowanych i skoordynowanych działań.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Białe Błota na lata 2022-2031 zawiera kilka części składowych: charakterystykę Gminy, diagnozę sytuacji społecznej oraz część programową zawierającą misję, wizję, cele, zadania przewidziane do realizacji, zakładane rezultaty, system wdrażania, monitoring i ewaluację. W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

- wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej,
- wsparcie osób z niepełnosprawnościami,
- zdrowie psychiczne,
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- aktywność i integracja społeczna seniorów,
- promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- wsparcie osób z problemem ubóstwa,
- problem przestępczości.

Do każdego z powyższych obszarów wskazane zostały podstawowe informacje, działania interwencyjne i najważniejsze problemy wynikające z przeprowadzonej diagnozy.

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Białe Błota na lata 2022-2031 jest wyrazem zintegrowanego planowania strategicznego. Określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów i pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiający skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych. Pozwoli to na zapewnienie mieszkańcom gminy Białe Błota dogodnych warunków do rozwoju i przyczyni się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa społecznego.

1. Metodologia opracowania Strategii

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Białe Błota na lata 2022-2031 są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Wskazane w nich cele, zarówno główne jak i szczegółowe, mają za zadanie przybliżyć Gminę do osiągnięcia wskazanego przez lokalne władze i mieszkańców pożądanego jej obrazu w przyszłości. Tym co wyróżnia Strategię od innych wiążących dokumentów i programów jest przede wszystkim jej okres obowiązywania oraz nadrzędność wobec nich. Mimo iż horyzont czasowy nie został wskazany w Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, powinien precyzować główne działania Gminy w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat. Jest to podejście zgodne z założeniami strategicznego planowania i zarządzania w administracji publicznej. W naukach o zarządzaniu wyróżnia się trzy główne poziomy planowania:

- planowanie strategiczne (długofalowe), w ramach którego określone zostają priorytetowe kierunki działań Gminy, cele i zasoby umożliwiające ich osiągnięcie;
- planowanie taktyczne (średniookresowe), czyli programy wskazujące zadania niezbędne do osiągnięcia celów głównych;
- planowanie operacyjne (krótkookresowe), które obejmuje jednorazowe lub cykliczne projekty i zadania pozwalające na realizację poszczególnych, mniej złożonych elementów planów taktycznych³.

³ R. W. Gryffin (2004), Podstawy zarządzania organizacjami, Warszawa, PWN., s. 224-225.

Obligatoryjny charakter Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Zdefiniowane w dokumentach strategicznych problemy oraz kierunki działań skierowanych na rozwój społeczno-gospodarczy Gminy i wsparcie mieszkańców w zaspokajaniu ich potrzeb, mają szczególne znaczenie dla opracowywania i wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Spójna wizja Gminy w przyszłości pozwala podmiotom realizującym zadania z zakresu polityki społecznej na wprowadzanie działań kompleksowych i adekwatnych do potrzeb mieszkańców.

Nadrzędność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nad programami o charakterze taktycznym, takimi jak: Roczne Programy Współpracy Gminy z Organizacjami Pozarządowymi, Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, czy Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, wymusza na podmiotach odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie Strategii ujęcia w niej określonych elementów. Uwzględnienie ich oraz merytoryczna spójność dokumentów umożliwia pełne wykorzystanie potencjału Gminy w poszczególnych aspektach lokalnej polityki społecznej. Poniżej zawarte zostały elementy wchodzące w skład Strategii oraz poszczególne etapy jej opracowania.

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Lp.	Etap	Charakterystyka
1	Analiza strategiczna	Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w Gminie. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców, ich problemach i głównych potrzebach jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno-gospodarczych i trendów społecznych oraz wniosków z przeprowadzonej na terenie Gminy diagnozy problemów społecznych. Na tym etapie ocenie poddaje się również otoczenie jednostki samorządowej, które wpływa na jej rozwój oraz wykorzystanie dostępnych zasobów. Dodatkowym sposobem na określenie możliwości i ograniczeń Gminy jest Analiza SWOT, wskazująca na jej mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.

2	Sformułowanie Misji i Wizji Strategii	Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest swoistym obrazem, do którego dąży Gmina za sprawą realizacji wskazanych w niej celów, natomiast Misja określa nadrzędny powód opracowania Strategii.
3	Określenie celów priorytetowych i zadań	W następstwie prawidłowo przeprowadzonej analizy strategicznej możliwe jest wskazanie głównych obszarów problemowych występujących na terenie Gminy. Wskazanie najdotkliwszych trudności mieszkańców oraz określenie kompleksowych działań minimalizujących ich skalę zapewnia realizację polityki społecznej zgodnej z oczekiwaniami i potrzebami, a także podniesienie jakości życia lokalnej społeczności.
4	Wskazanie sposobu wdrażania i kontroli realizacji Strategii	Ostatnim elementem Strategii jest określenie planu, zgodnie z którym ma zostać ona zrealizowana podczas okresu jej obowiązywania. Zarówno źródła i ramy finansowe, podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów, sposób komunikacji jak i sprawozdawczość mają niebagatelny wpływ na stopień i jakość jej wdrożenia, dlatego zarówno w trakcie, jak i po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, umożliwiającą ocenę działań w odniesieniu do zamierzonych celów.

Źródło: opracowanie własne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi narzędzie, które służy instytucjom samorządowym i NGO we wspieraniu oraz wzmacnianiu potencjału społeczności lokalnej. Z tego powodu proces jej tworzenia i wdrażania nie może pomijać udziału osób szczególnie nią zainteresowanych, czyli mieszkańców. Włączenie lokalnej społeczności w procesy decyzyjne i kreowanie działań nazywa się partycypacją społeczną, a jej najczęściej spotykanymi formami są konsultacje społeczne, warsztaty strategiczne z lokalną społecznością, badania diagnozujące zagrożenia lokalne oraz potrzeby mieszkańców w obszarach ujętych w dokumencie. Uspołecznienie Strategii i powierzenie części odpowiedzialności za jej charakter mieszkańcom daje możliwość zaplanowania działań adekwatnych do rzeczywistych oczekiwań społeczności lokalnej oraz stwarza warunki do pełniejszego wykorzystania jej potencjału.

2. Podstawy prawne

Opracowanie całościowej, spójnej i wieloletniej koncepcji rozwiązywania problemów społecznych danej gminy lub powiatu, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Podstawą jurejdczną do opracowania niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.), art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 19 pkt 1, która w powiązaniu z art. 16 b., ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268) stanowi, iż do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym należy *opracowanie oraz realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka*⁴.

Tworząc niniejszą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki państwa. Wśród najistotniejszych ustaw kompetencyjnych, nakładających na administrację rządową i samorządową określone obowiązki, należy wyszczególnić m.in.:

1. Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.),
2. ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805 z późn. zm.),
3. ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 735 z późn. zm.),
4. ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.).

⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE WSPARCIA RODZINY I DZIECKA

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268),
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.),
4. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
5. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1744),
6. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 111 z późn. zm.),
7. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 877 z późn. zm.),
8. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359),
9. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249).

**AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE OCHRONY ZDROWIA
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIU UZALEŻNIENIOM**

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119),
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050),
3. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 711 z późn. zm.),
4. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 685).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE OŚWIATY, ZATRUDNIENIA ORAZ WSPARCIA SOCJALNEGO

1. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 573 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1100 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1915),

4. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 176),
5. ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2085),
6. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 508 z późn. zm.),
7. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2021),
8. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 611 z późn. zm.),
9. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 423 z późn. zm.),
10. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 291 z późn. zm.),
11. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1285 z późn. zm.),
12. uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r. poz. 1007),
13. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061 z późn. zm.).

AKTY PRAWNE NORMUJĄCE ASPEKTY FINANSOWE

1. Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1672 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 305 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 217).

AKTY PRAWNE NORMUJĄCE POBYT CUDZOZIEMCÓW NA TERENIE KRAJU

1. Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 35 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1472),
3. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1108 z późn. zm.).

3. Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Białe Błota na lata 2022-2031 jest zgodna z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych realizowanych na poziomie Unii Europejskiej, Kraju, na poziomie regionalnym oraz lokalnym. Rozdział ten przedstawia opis wyżej wymienionych dokumentów strategicznych.

3.1. Dokumenty europejskie

„Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” jest kluczowym dokumentem społeczno-gospodarczym Unii Europejskiej. Strategia ta obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich:

- „Unia innowacji” - projekt na rzecz poprawy warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, tak by innowacyjne pomysły przeradzały się w nowe produkty i usługi, które z kolei przyczynią się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy;
- „Młodzież w drodze” - projekt na rzecz poprawy wyników systemów kształcenia oraz ułatwiania młodzieży wejścia na rynek pracy;
- „Europejska agenda cyfrowa” - projekt na rzecz upowszechnienia szybkiego Internetu i umożliwienia gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpania korzyści z jednolitego rynku cyfrowego;
- „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” - projekt na rzecz uniezależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów, przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, modernizacji transportu oraz propagowania efektywności energetycznej;

- „Polityka przemysłowa w erze globalizacji” - projekt na rzecz poprawy otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspierania rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurencyjności na rynkach światowych;
- „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” - projekt na rzecz modernizacji rynków pracy i wzmocnienia pozycji obywateli poprzez rozwój kwalifikacji przez całe życie w celu zwiększenia współczynnika aktywności zawodowej i lepszego dopasowania popytu do podaży na rynku pracy, między innymi dzięki mobilności siły roboczej;
- „Europejski program walki z ubóstwem” - projekt na rzecz zapewnienia spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społeczeństwa⁵.

3.2. Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Białe Błota na lata 2022-2031 jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

- **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)** będąca aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, stanowi obowiązujący, kluczowy dokument dla Polski w zakresie średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia zawiera rekomendacje dla polityk publicznych oraz jest podstawą dla zmian w systemie zarządzania rozwojem. Jej głównym celem jest: tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.
- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**, której celem jest *rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia*⁶. W Strategii wyznaczono pięć celów szczegółowych:

⁵ Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

⁶ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.

1. Wzrost zatrudnienia.
 2. Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych.
 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.
 4. Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej.
 5. Podniesienie kwalifikacji i kompetencji obywateli.
- **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030** stanowi kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. Realizacja celu odbywa się w trzech obszarach:
 1. Współdziałanie - społeczeństwo obywatelskie,
 2. Kultura - tożsamość i postawy obywatelskie,
 3. Kreatywność - potencjał kulturowy i kreatywny.

3.3. Dokumenty regionalne

Na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami strategicznymi dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Białe Błota są: Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 - Strategia Przyspieszenia 2030+ wraz z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Bydgoskim oraz Program Rozwoju Powiatu Bydgoskiego na lata 2017-2023.

3.4. Dokumenty lokalne

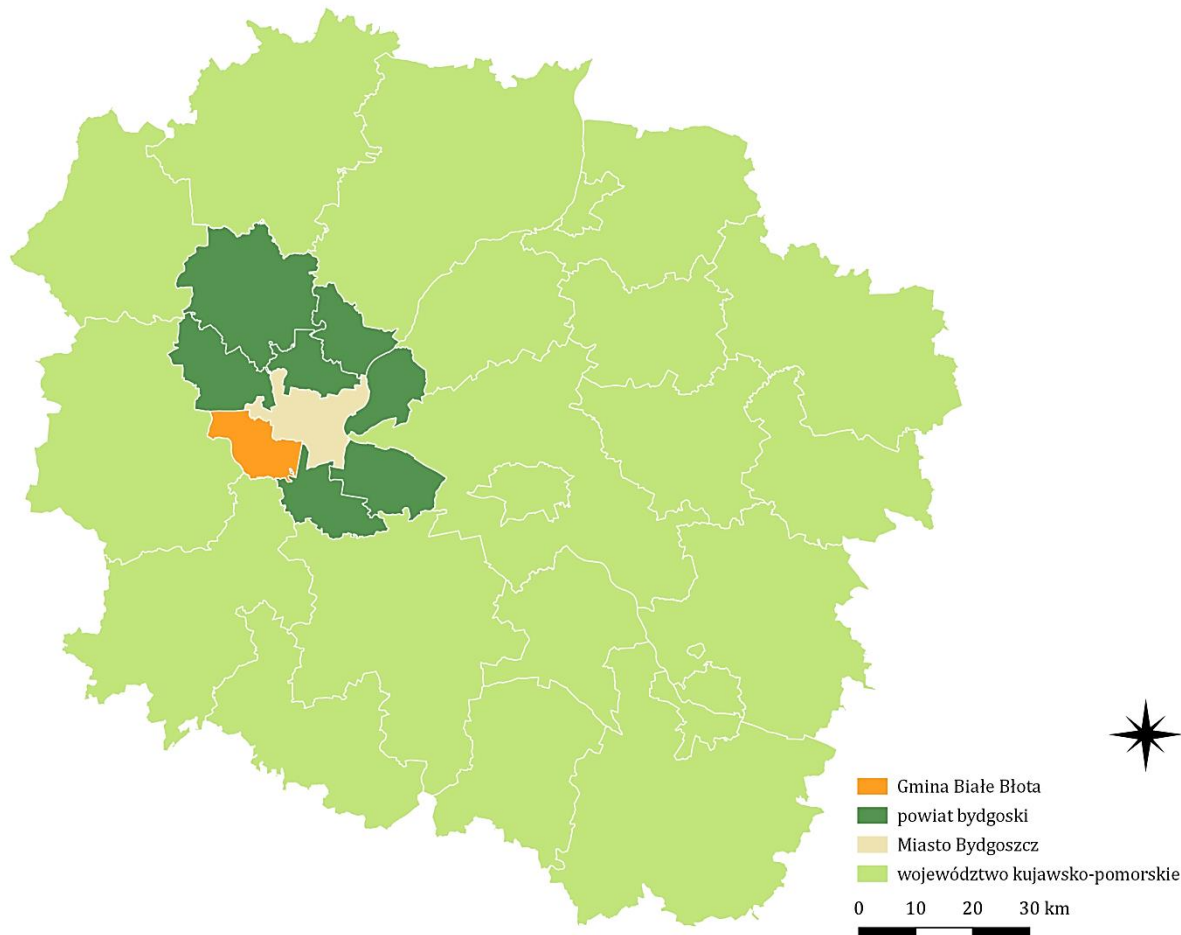
Najważniejszym dokumentem strategicznym na poziomie lokalnym jest dla gminy Białe Błota Strategia Rozwoju Gminy Białe Błota na lata 2013-2025. Stanowi ona dokument planistyczny, który dotyczy długofalowych działań władz samorządowych. Ponadto szacuje spodziewane efekty planowanych interwencji i wpływ na przebieg procesów rozwojowych, wskazuje kierunki zaangażowania środków funduszy strukturalnych i środków własnych Gminy.

II. Charakterystyka gminy Białe Błota

1. Położenie

Białe Błota - gmina wiejska położona w województwie kujawsko-pomorskim, w powiecie bydgoskim. Obszar Gminy wynosi 122,1 km² i stanowi około 8% powierzchni powiatu. W skład Gminy wchodzi 11 sołectw: Białe Błota, Łochowo, Kruszyn Krajeński, Zielonka, Przyłęki, Ciele, Murowaniec, Łochowice, Lisi Ogon, Prądko i Trzciniac. Od północy Gmina sąsiaduje z Bydgoszczą i gminą Sicienka, od wschodu z gminą Nowa Wieś Wielka, od południa z gminami: Łabiszyn i Szubin, a od zachodu z gminą Nakło nad Notecią.

Rysunek 1. Położenie gminy Białe Błota na mapie województwa kujawsko-pomorskiego i powiatu bydgoskiego

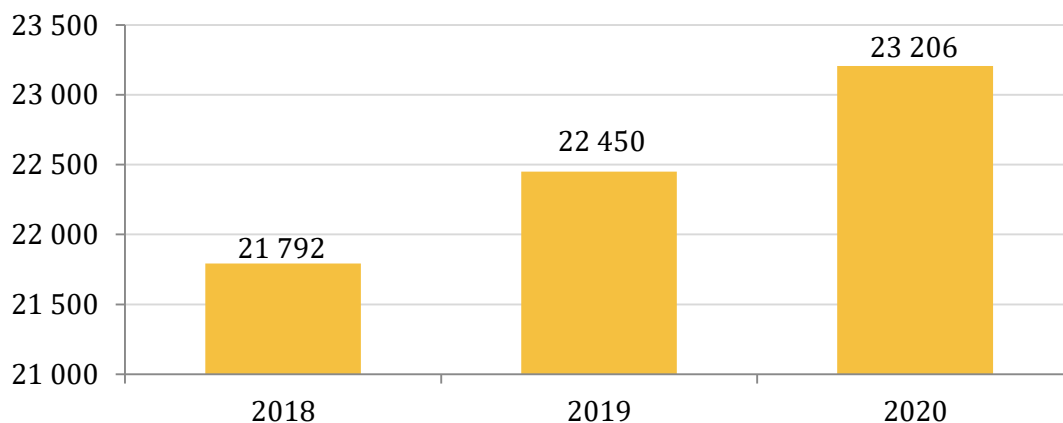
Źródło: opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k)

2. Sytuacja demograficzna

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

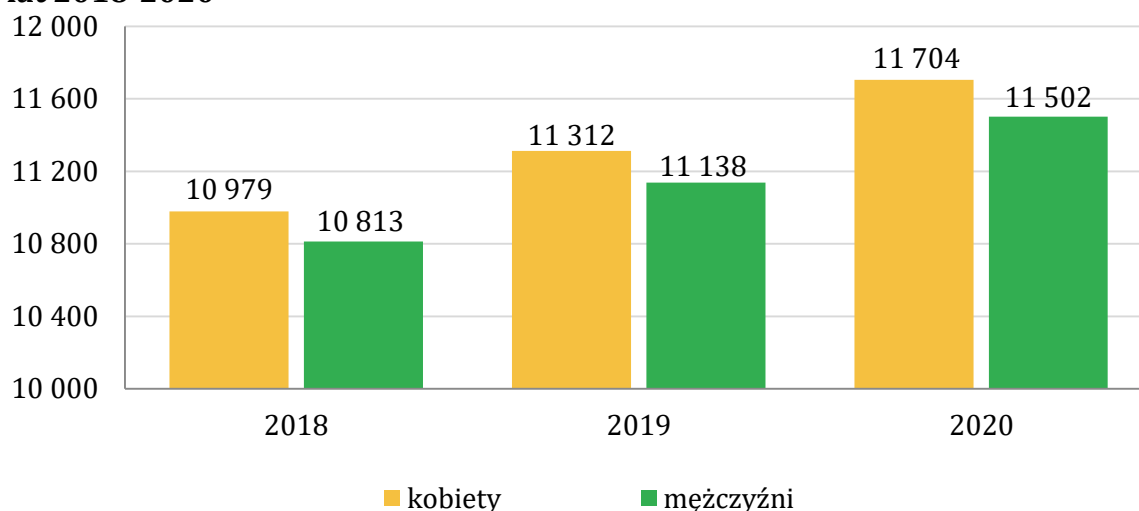
Gminę Białe Błota zamieszkuje 23 206 osób (stan na 31.12.2020 roku). Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba mieszkańców uległa wzrostowi, co obrazuje poniższy wykres. W stosunku do 2018 roku populacja zwiększyła się o 6,5%.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Białe Błota w latach 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Białe Błota jest bardzo zbliżona. Procentowy udział kobiet w całej populacji Gminy wynosi 50,4%, natomiast mężczyzn 49,6%. Zatem pod względem płci gmina Białe Błota jest podzielona równomiernie. Współczynnik feminizacji kształtuje się na poziomie 102, co oznacza, że na każdym 100 mężczyzn przypadają 102 kobiety.

Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących Gminę na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów jest w gminie Białe Błota dodatni i wynosi 33 (stan na koniec 2020 roku), co odpowiada przyrostowi naturalnemu 1,45 na 1000 mieszkańców. Jest to wartość znacznie wyższa w porównaniu do wartości w całej Polsce, gdzie w omawianym roku kształtowała się na poziomie -3,18. W latach 2018-2020 przyrost naturalny w Gminie przyjmował wartości dodatnie, jednak ulegał wahaniom i w przedmiotowym roku był niższy niż w latach 2018-2019.

Tabela 2. Przyrost naturalny w gminie Białe Błota na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
urodzenia żywe	199	201	182
zgony	151	115	149
przyrost naturalny	48	86	33

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Struktura ludności w Gminie według ekonomicznych grup wieku w roku 2020 przedstawiała się następująco:

- 22,3% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym - 17 lat i mniej;
- 63,5% mieszkańców Gminie było w wieku produkcyjnym - dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64;
- 14,2% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym (65 lat i więcej dla mężczyzn, 60 lat i więcej dla kobiet).

Poniższa tabela prezentuje ekonomiczne grupy wieku w gminie Białe Błota. Na przestrzeni lat 2018-2020 dostrzegalny jest stopniowy wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym utrzymuje się na względnie stałym poziomie, natomiast osób w wieku produkcyjnym spada. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w Gminie prezentuje się nieco odmiennie od wskaźników w całym kraju. W Polsce jest to 18,2% osób w wieku przedprodukcyjnym, 59,5% w wieku produkcyjnym oraz 22,3% w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2018-2020 w gminie Białe Błota (w procentach)

wyszczególnienie	2018	2019	2020
wiek przedprodukcyjny	22,3	22,2	22,3
wiek produkcyjny	64,2	63,9	63,5
wiek poprodukcyjny	13,5	13,9	14,2

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Kolejną analizowaną kwestią jest saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych. W 2020 roku zarejestrowano 887 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 222 wymeldowania, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych było dodatkowe i wynosiło 665. Na przestrzeni ostatnich trzech lat saldo migracji wewnętrznych wzrosło - z 515 w 2018 roku do 665 w 2020 roku, natomiast saldo migracji zagranicznych ulegało wahaniom - w 2018 roku kształtowało się na poziomie 10, w 2019 roku - 15, natomiast w 2020 roku jego wartość wyniosła 13.

Tabela 4. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych w gminie Białe Błota w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
saldo migracji wewnętrznych	515	590	665
saldo migracji zagranicznych	10	15	13

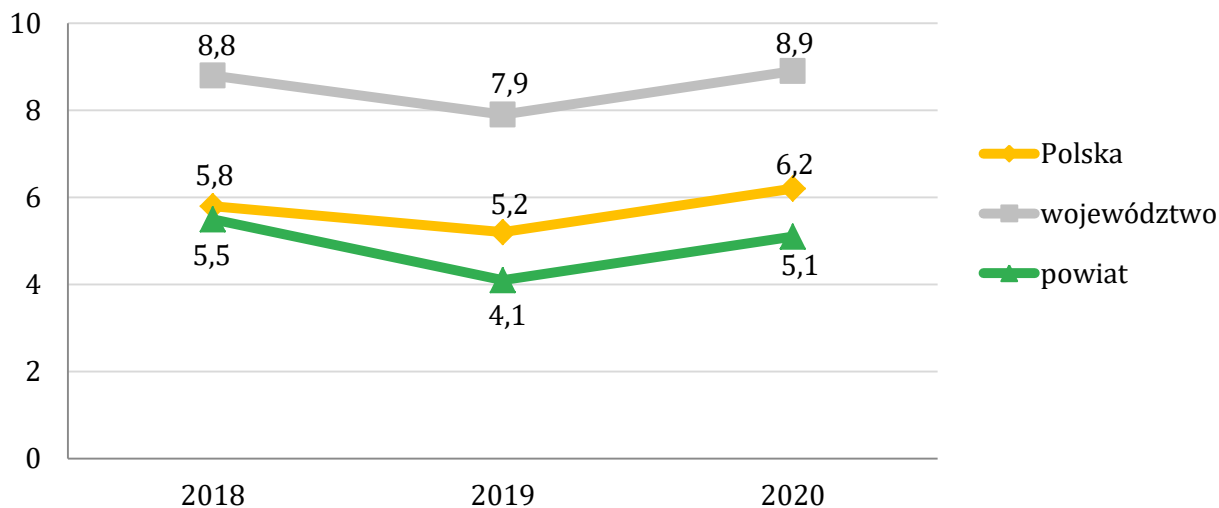
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

3. Rynek pracy i sytuacja gospodarcza

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji).

Dane dotyczące stopy bezrobocia na poziomie gmin nie są dostępne, przedstawiona została więc stopa bezrobocia w powiecie bydgoskim. W 2020 roku wynosiła ona 5,1%, a więc była znacznie niższa niż stopa bezrobocia rejestrowana w województwie kujawsko-pomorskim (8,9) i na terenie całego kraju (6,2). Ponadto można zauważyć, iż od 2018 roku stopa bezrobocia w powiecie bydgoskim, województwie i w całej Polsce ulegała wahaniom, bowiem w 2019 roku spadła, natomiast w 2020 roku znacznie wzrosła. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

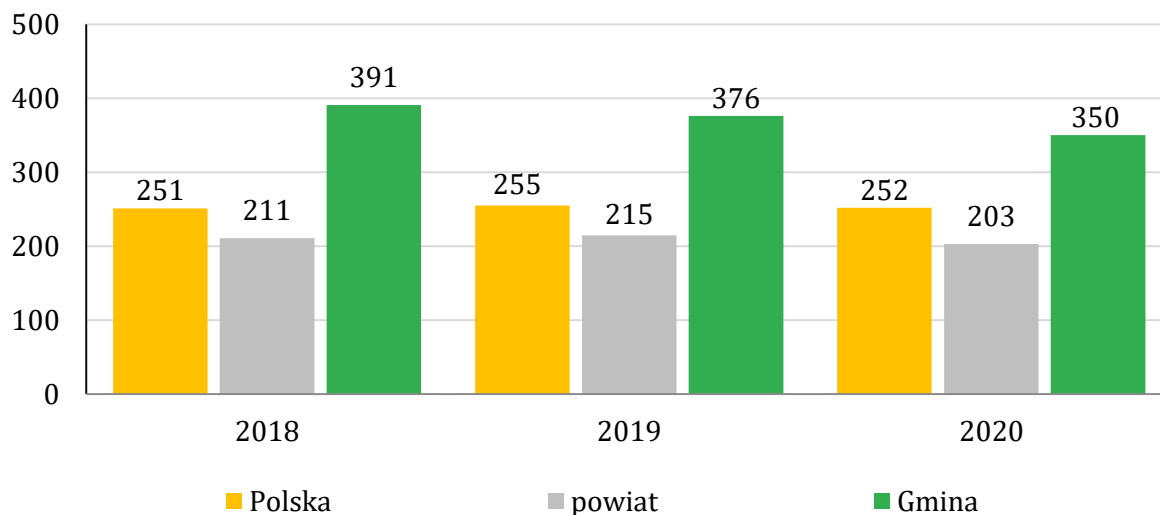
Wykres 3. Stopa bezrobocia w powiecie bydgoskim na przestrzeni lat 2018-2020 w porównaniu do województwa kujawsko-pomorskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego za 2020 rok, w gminie Białe Błota na 1000 mieszkańców pracowało 350 osób⁷. Wszystkich pracujących mieszkańców Gminy w 2020 roku było 8 127. Analizując tę kwestię z podziałem na płeć można zauważyć, że odsetek pracujących kobiet był niższy niż w przypadku mężczyzn - aż o 18 pp. Kobiety stanowiły bowiem 41% wszystkich pracujących (3 313 osób), natomiast mężczyźni 59% (4 814 osób). Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba osób pracujących na 1000 ludności w gminie Białe Błota kształtowała się na znacznie wyższym poziomie niż w całym powiecie bydgoskim oraz w Polsce. Należy jednak zauważyć, że w analizowanym okresie uległa zmniejszeniu, bowiem w 2018 roku kształtowała się na poziomie 391 osób, w 2019 roku - 376, natomiast w 2020 roku - 350.

Wykres 4. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w gminie Białe Błota na przestrzeni lat 2018-2020 w porównaniu do powiatu bydgoskiego i całej Polski (stan na koniec roku)

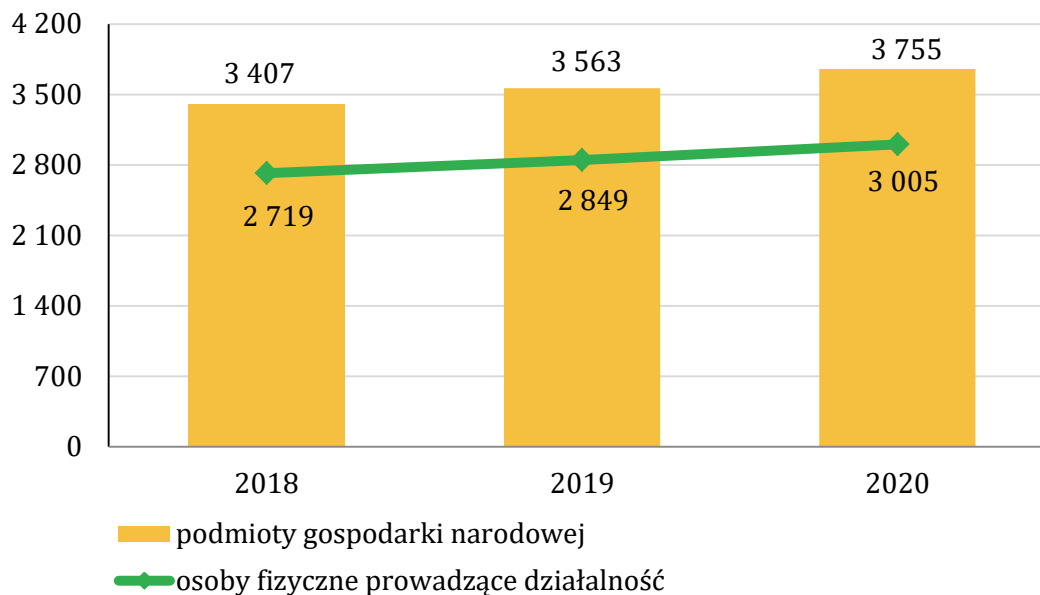
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości, jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W gminie Białe Błota na koniec 2020 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było łącznie 3 755 podmiotów gospodarki narodowej, w tym większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą - było ich 3 005. Podobnie sytuacja wyglądała w 2019 roku, kiedy to osób fizycznych prowadzących własną działalność było 2 849, natomiast wszystkich podmiotów prowadzących działalność - 3 563.

⁷ Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w gminie Białe Błota uległa wzrostowi. Szczegółowe dane przedstawia kolejny wykres.

Wykres 5. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2018-2020 w gminie Białe Błota

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Zgodnie z poniższą tabelą, prywatna działalność gospodarcza w gminie Białe Błota koncentruje się głównie na handlu hurtowym i detalicznym (647 podmiotów). Ważnymi sekcjami są również: budownictwo (429 podmiotów) i działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (343 podmioty). Najmniej zarejestrowanych jest natomiast działalności związanych gospodarowaniem ściekami, odpadami i rekultywacją (15 podmiotów) oraz z górnictwem i wydobywaniem (1 podmiot).

Tabela 5. Rodzaj prowadzonej działalności osób fizycznych w gminie Białe Błota (stan na koniec 2020 roku)

sekcja	liczba
handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle - sekcja G	647
budownictwo - sekcja F	429
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna - sekcja M	343
przetwórstwo przemysłowe - sekcja C	327
opieka zdrowotna i pomoc społeczna - sekcja Q	292
transport i gospodarka magazynowa - sekcja H	231
pozostała działalność usługowa - sekcja S, T, U	144
informacja i komunikacja - sekcja J	129
działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca - sekcja N	99
działalność finansowa i ubezpieczeniowa - sekcja K	92
edukacja - sekcja P	81
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi - sekcja I	69
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości - sekcja L	49
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją - sekcja R	33
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo - sekcja A	24
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją - sekcja E	15
górnictwo i wydobywanie - sekcja B	1

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Największa ilość podmiotów gospodarczych działających w gminie Białe Błota według klas wielkości to mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników - jest ich 3 625 (stan na koniec 2020 roku). Małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników jest w Gminie 104. Działalność prowadzą również 24 średnie przedsiębiorstwa zatrudniające 50-249 pracowników oraz 2 duże przedsiębiorstwa, w których pracuje 250-999 osób.

Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie Gminy według klas wielkości (stan na koniec 2020 roku)

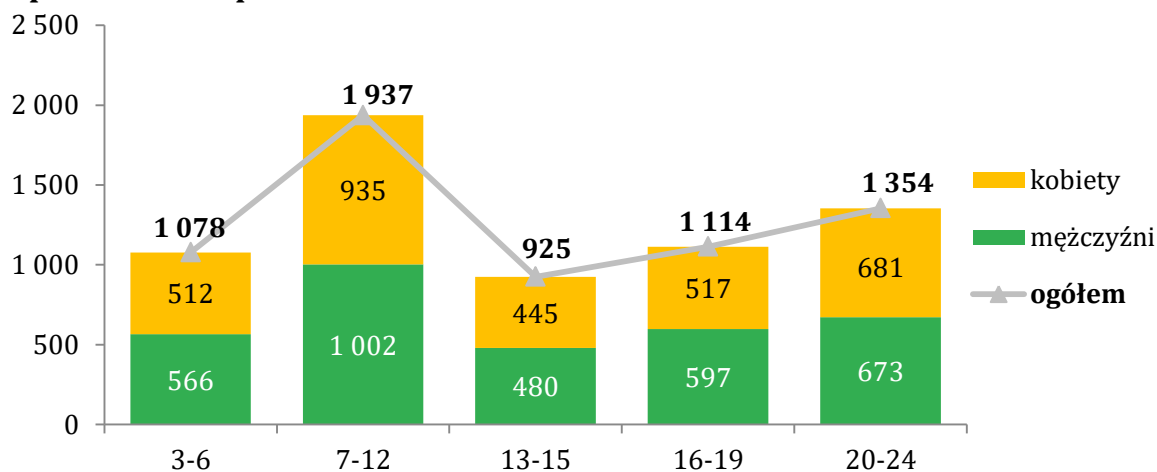

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

4. Edukacja i wychowanie

W wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) w 2020 roku było 6 408 mieszkańców gminy Białe Błota, w tym 48,2% stanowiły kobiety (3 090 osób), a 51,8% mężczyźni (3 318 osób). Rozpatrując kwestię ludności Gminy z podziałem na poszczególne edukacyjne grupy wiekowe można zauważyć, że najwięcej osób miało w analizowanym roku 7-12 lat (1 937 osób). Na drugim miejscu pod tym względem znalazły się osoby mające 20-24 lata (1 354 osoby), natomiast na trzecim mające 16-19 lat (1 114 osób). Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku prezentuje wykres poniżej.

Wykres 6. Ludność gminy Białe Błota według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

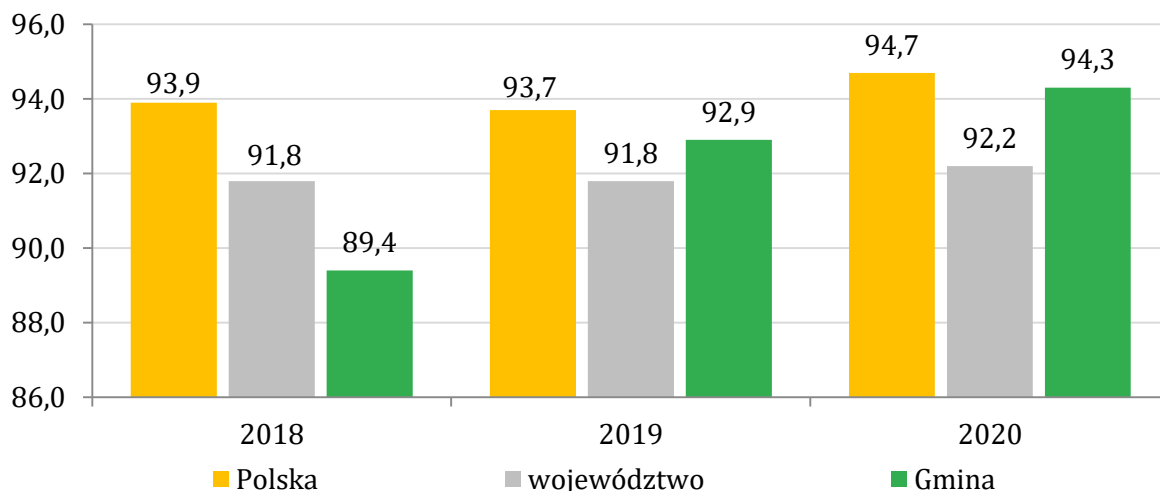
W roku szkolnym 2019/2020 gmina Białe Błota była organem prowadzącym dla następujących jednostek oświatowych:

- Szkoła Podstawowa im. Mariana Rejewskiego,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II,
- Szkoła Podstawowa im. ks. Jana Twardowskiego,
- Gminne Przedszkole „Wróżka”⁸.

Na terenie gminy funkcjonuje również Gminny Żłobek Integracyjny „U Misia”, który realizuje zadania opieki żłobkowej na podstawie ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. w zakresie opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

Współczynnik skolaryzacji netto, definiowany jako relacja liczby osób (w danej grupie wieku) uczących się na danym poziomie kształcenia do liczby ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania. W 2018 roku współczynnik ten dla szkół podstawowych kształtował się na poziomie 89,4%, w 2019 roku - 92,9%, z kolei w 2020 roku - 94,3%. Jednocześnie można zauważyć, że współczynnik skolaryzacji w gminie Białe Błota w 2020 roku kształtował się na niższym poziomie niż ma to miejsce na terenie całego kraju i jednocześnie na wyższym niż w województwie kujawsko-pomorskim. Szczegółowe dane dotyczące lat 2018-2020 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 7. Współczynnik skolaryzacji netto dla szkolnictwa podstawowego na terenie gminy Białe Błota w porównaniu do województwa kujawsko-pomorskiego i całej Polski (w procentach)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

⁸ Raport o stanie Gminy Białe Błota w 2020 roku.

Według danych z Urzędu Gminy w 2020 roku do szkół podstawowych uczęszczało 2 496 dzieci, a do Gminnego Przedszkola 314 dzieci. Tabela poniżej przedstawia rozkład liczby uczniów ze względu na funkcjonujące na terenie gminy Białe Błota jednostki oświatowe.

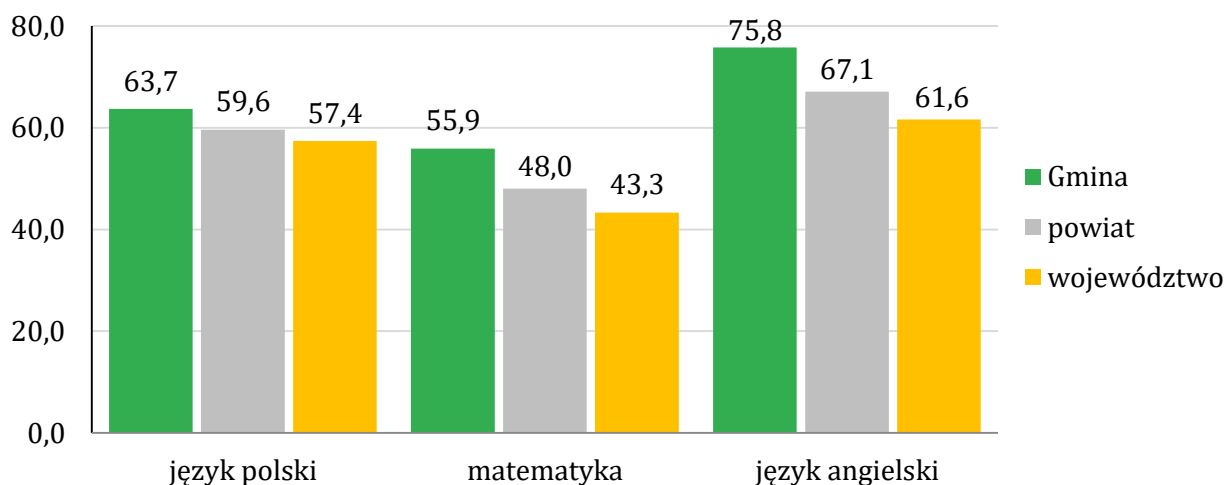
Tabela 6. Liczba uczniów w szkołach podstawowych i gminnym przedszkolu na terenie gminy Białe Błota w 2020 roku

szkoła	2020
	liczba uczniów
Szkoła Podstawowa im. Mariana Rejewskiego	1 423
Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II	867
Szkoła Podstawowa im. ks. Jana Twardowskiego	206
Gminne Przedszkole „Wróżka”	314
razem	2 810

Źródło: Raport o stanie gminy Białe Błota w 2020 roku

Na kolejnym wykresie przedstawione zostały wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z gminy Białe Błota, w porównaniu do wyników uczniów z całego powiatu bydgoskiego i województwa kujawsko-pomorskiego. Z zebranych danych wynika, że uczniowie w Gminie uzyskali z części humanistycznej, matematyki i języka angielskiego znacznie lepsze wyniki niż uczniowie z całego powiatu i województwa. Szczegółowe dane przedstawia wykres poniżej.

Wykres 8. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2021 roku uczniów z gminy Białe Błota, powiatu bydgoskiego i województwa kujawsko-pomorskiego

Źródło: <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow>

5. Kultura, sport i rekreacja

Aktywność kulturalno-rekreacyjną na terenie Gminy prowadzi Gminne Centrum Kultury w Białych Błotach. Działalność Centrum jest skierowana do mieszkańców różnych grup wiekowych, a do jego oferty należą m.in.: zajęcia teatralne, malarskie i plastyczne, nauki gry na instrumentach, ceramiczne oraz florystyczne. Przy GCK funkcjonują kluby seniora „Razem raźniej”, „Moc serc”, KGW „Słoneczniki”, Uniwersytet Trzeciego Wieku, zespoły ludowe „Łochowianie”, „Złote Łany” oraz Jazz Orkiestra.

W 2020 roku zorganizowano m.in.: półkolonie letnie i zimowe, projekt muzyczny „Street music”, kino plenerowe, Bal Gminny, koncert kolęd i pastorałek w wykonaniu zespołu „Sanctus”, warsztaty florystyczne oraz ceramiczno-terapeutyczne „Więzi”, a także weekend włoski⁹.

Na terenie Gminy funkcjonuje Biblioteka Publiczna w Białych Błotach i w Łochowie, których działalność koncentruje się wokół gromadzenia i udostępniania materiałów, upowszechniania czytelnictwa oraz aktywnego uczestniczenia w życiu kulturalnym mieszkańców poprzez prowadzenie szerokiej działalności edukacyjno-kulturalnej. Dzięki uzyskanym w 2020 roku dotacjom księgozbiór bibliotek poszerzono o 1 557 woluminy. Do dyspozycji czytelników jest łącznie 28 336 woluminy. W przedmiotowym roku zarejestrowano 443 czytelników, którzy wypożyczyli 6 475 książek¹⁰.

Nadzór nad infrastrukturą sportowo-rekreacyjną Gminy Białe Błota pełni Centrum Obsługi Edukacji i Sportu. W zasobach Gminy znajduje się 21 obiektów sportowo-rekreacyjnych, w tym m.in.: park z elementami urządzeń małej infrastruktury, skate park, place zabaw, Gminny Stadion Sportowy, kompleks boisk sportowych „Orlik 2012”, place zabaw oraz siłownia zewnętrzna. W ramach rozwoju dziedziny sportu w 2020 roku zorganizowano m.in.: Turniej Tenisa Ziemnego, bieg dla uczczenia pamięci Żołnierzy Wyklętych, a także Memoriał Ogólnopolski Pamięci Michała Joachomowskiego - mieszkańca gminy Białe Błota¹¹.

⁹ Raport o stanie Gminy Białe Błota w 2020 roku.

¹⁰ <https://bdl.stat.gov.pl>

¹¹ Raport o stanie Gminy Białe Błota w 2020 roku.

6. Opieka zdrowotna

W zakresie podstawowej opieki zdrowotnej dla mieszkańców gminy Białe Błota usługi świadczą Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej.

Z danych GUS wynika, iż w Gminie w 2020 roku na 1 przychodnię przypadało 5 802 mieszkańców. Jest to wartość znacznie większa od liczby mieszkańców przypadających na 1 przychodnię w całym powiecie, która wynosiła w omawianym roku 3 255. W ramach POZ w przedmiotowym roku udzielono 3,3 porady w przeliczeniu na 1 mieszkańca, co stanowi wartość nieznacznie mniejszą w stosunku do całego powiatu bydgoskiego (3,5).

Tabela 7. Dane statystyczne dotyczące opieki zdrowotnej w gminie Białe Błota w porównaniu do powiatu bydgoskiego w 2020 roku

wyszczególnienie	powiat	Gmina
liczba osób przypadających na 1 przychodnię	3 255	5 802
porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	3,5	3,3
liczba przychodni ogółem	37	4

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

7. Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

W gminie Białe Błota o bezpieczeństwo i porządek dbają policjanci z Komisariatu Policji w Białych Błotach, który podlega pod Komendę Miejską Policji w Bydgoszczy. Ochronę przeciwpożarową w Gminie zapewniają 2 jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych - w Białych Błotach i Łochowie.

8. Działalność organizacji pozarządowych

Organizacje pozarządowe to wszystkie podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej (rządowej i samorządowej) oraz których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku¹². Do roli organizacji pozarządowych można zaliczyć: budowę kapitału społecznego przez tworzenie sieci powiązań międzyludzkich, mobilizację grup społecznych i jednostek do większej aktywności „obywatelskiej, politycznej, kulturalnej, artystycznej czy religijnej”¹³. Oprócz wspomnianych, ważną rolę omawianych instytucji jest dostawa usług nieopłacalnych z punktu widzenia sektora prywatnego oraz takich, których nie jest w stanie, z racji braku odpowiednich narzędzi, dostarczyć państwo. Zadaniem takich grup jest między innymi zapewnienie dóbr i usług w dążeniu do poprawy warunków ekologicznych, opieki zdrowotnej, przeciwdziałanie łamaniu praw człowieka, a także walka z głodem¹⁴.

Obszary, kierunki i formy realizacji wspólnych zadań oraz współpracy Gminy Białe Błota z organizacjami pozarządowymi określone zostały w *Rocznym Programie współpracy Gminy Białe Błota na 2022 r. z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*. Jego głównym celem jest: „zaspakajanie potrzeb społecznych mieszkańców oraz aktywizacja społeczności lokalnej poprzez efektywne wykorzystanie i wzmacnianie potencjału organizacji działających na terenie Gminy”. Do celów szczegółowych należy natomiast m.in.:

- polepszenie jakości życia mieszkańców Gminy,
- zaaktywizowanie społeczności lokalnej w zakresie polityki społecznej,
- zintensyfikowanie usług świadczonych przez Gminę,
- wzmacnianie zasobów i potencjału organizacji pozarządowych¹⁵.

¹² <https://poradnik.ngo.pl>

¹³ J. Oniszczyk, Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy, s. 269.

¹⁴ M. Yaziji, J. Doh, Organizacje pozarządowe a korporacje, s. 15.

¹⁵ Roczny Program współpracy Gminy Białe Błota na 2022 r. z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Na obszarze gminy Białe Błota funkcjonują organizacje pozarządowe, które działają na rzecz społeczności lokalnej oraz stanowią ważne zaplecze i potencjał do rozwiązywania problemów społecznych. Oprócz wspomnianych wcześniej jednostek OSP, należą do nich m.in.:

- Stowarzyszenie „Promyk”,
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Białe Błota,
- Stowarzyszenie Kulturalno-Naukowe „Awangarda”,
- Stowarzyszenie Wspierania Rodzin „Droga”,
- Fundacja na rzecz wspierania osób niepełnosprawnych „Dobre Serce”,
- Stowarzyszenie Pryzmat Pomocy,
- Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych Parasolka¹⁶.

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Gminie, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych (m.in. GOPS, jednostek oświatowych). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.). To właśnie jakość pracy administracji w ogromnej mierze narzuca tempo rozwoju wspólnoty lokalnej. Podstawą wdrożenia w życie założeń Strategii będzie partnerstwo i skonsolidowane podejście do obszarów problemowych. Skala i charakter wyzwań rozwojowych, przed jakimi stoi samorząd w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, wymagają kompleksowego ich rozwiązywania oraz działania z wykorzystaniem efektu synergii (uzyskiwanie zwielokrotnionych korzyści dzięki umiejętnemu połączeniu części składowych całości).

¹⁶ <https://bialeblota.pl/wykaz-organizacji.html>

9. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Białe Błota jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Zadania Ośrodka z zakresu ustawy o pomocy społecznej polegają w szczególności na:

1. przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
2. pracy socjalnej;
3. prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
4. analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
5. realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
6. rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym z zakresu pomocy społecznej, realizowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej należą:

1. opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
2. sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej;
3. udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
4. przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
5. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
6. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;

7. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
8. przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
9. opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
10. praca socjalna;
11. organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
12. prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
13. dożywianie dzieci;
14. sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
15. kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
16. pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
17. sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
18. utworzenie i utrzymanie ośrodka, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
19. przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
20. opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Do zadań własnych gminy realizowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej należą:

1. przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
2. przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;

3. prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
4. podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
5. współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechnianie informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

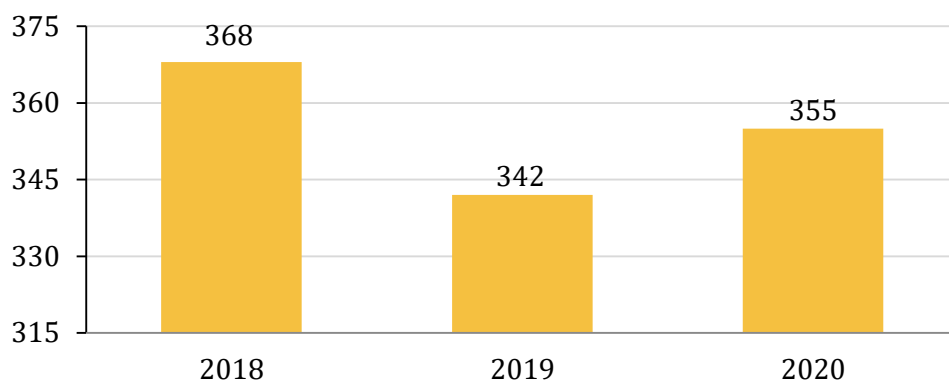
Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej należą:

1. organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
2. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłeską żywiołową lub ekologiczną;
3. prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
4. realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
5. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom;
6. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
7. wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Ośrodek realizuje zadania własne gminy, zadania zlecone gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznanych potrzeb gminy, bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej kieruje się ustaleniami przekazanymi przez Wojewodę. Wykonując zadania własne gminy w zakresie pomocy społecznej kieruje się natomiast ustaleniami Wójta oraz uchwałami Rady Gminy.

Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Białe Błota ulegała wahaniom. W 2020 roku z pomocy skorzystało 355 osób, czyli o 3,8% więcej niż w 2019 roku i jednocześnie o 3,5% mniej niż w 2018 roku. Biorąc pod uwagę trzy ostatnie lata, najwięcej osób otrzymało wsparcie w 2018 roku. Szczegółowe dane przedstawia wykres poniżej.

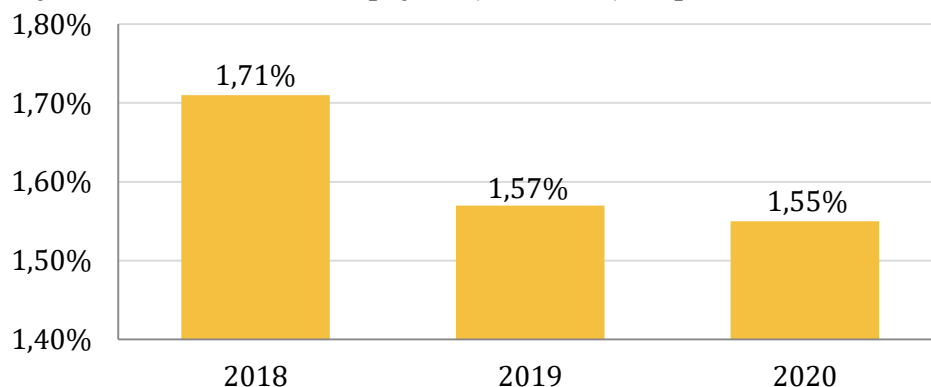
Wykres 9. Liczba osób korzystających ze świadczeń na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Liczba pobierających świadczenia z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprivacji lokalnej. Na przestrzeni lat 2018-2020 wartość tego wskaźnika uległa spadkowi. W 2018 roku wyniosła 1,71%, w 2019 roku - 1,57%, natomiast w 2020 roku - 1,55%.

Wykres 10. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Kolejna tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć. Z danych wynika, iż w 2020 roku korzystających z tego typu pomocy były 203 osoby w wieku przedprodukcyjnym, 306 w wieku produkcyjnym oraz 89 osób w wieku poprodukcyjnym. Pod względem płci widoczna jest dysproporcja - korzystających z pomocy społecznej kobiet było w omawianym roku więcej niż mężczyzn (liczba kobiet - 306, liczba mężczyzn - 292). Analizując dynamikę zmian w porównaniu do 2018 roku można dostrzec nieznaczny

spadek ogólnej liczby osób korzystających z pomocy społecznej (o 1,5%). Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym zmniejszyła się, natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrosła.

Tabela 8. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2018-2020

wiek	2018		2019		2020	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
przedprodukcyjny	216	98	194	77	203	84
produkcyjny	327	175	297	156	306	167
poprodukcyjny	64	41	70	44	89	55
ogółem	607	314	561	277	598	306

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

W 2020 roku przyznano 242 rodzinom świadczenia pieniężne oraz 103 rodzinom świadczenia niepieniężne. Można zauważyć, że w ostatnich trzech latach częściej pomocy udzielano w formie świadczeń pieniężnych, jednocześnie w omawianym okresie liczba ta uległa wzrostowi - w porównaniu do 2018 roku o 1,3%. W zakresie liczby udzielonych świadczeń niepieniężnych można zauważyć jej wahania, w 2019 roku odnotowano wzrost, z kolei w 2020 roku spadek. Szczegółowe dane w zakresie liczby przyznanych świadczeń pieniężnych i niepieniężnych przedstawia tabela poniżej.

Tabela 9. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych na przestrzeni lat 2018-2020

liczba dzieci	2018	2019	2020
świadczenia pieniężne	239	238	242
świadczenia niepieniężne	87	108	103

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. Na przestrzeni omawianych lat, liczba osób długotrwale pobierających świadczenie zwiększyła się ze 163 w 2018 roku do 172 w 2020 roku, czyli wzrosła o 5,5%. Różnice w zakresie płci osób długotrwale pobierających świadczenie w 2020 roku są widoczne - kobiety stanowiły 65% wszystkich osób, którym świadczenie to zostało przyznane, a mężczyźni - 35%.

Tabela 10. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2018-2020

płeć	2018	2019	2020
kobiety	93	99	112
mężczyźni	70	62	60
ogółem	163	161	172

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie Białe Błota była niepełnosprawność - z tego powodu pomoc otrzymało 149 rodzin. Na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy społecznej znajdowało się ubóstwo (143 rodziny), natomiast na trzecim - długotrwała lub ciężka choroba (110 rodzin). Wśród powodów udzielania świadczeń charakteryzujących się znaczną ilością rodzin je otrzymujących, znajduje się także bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (98 rodzin) oraz bezrobocie (67 rodzin).

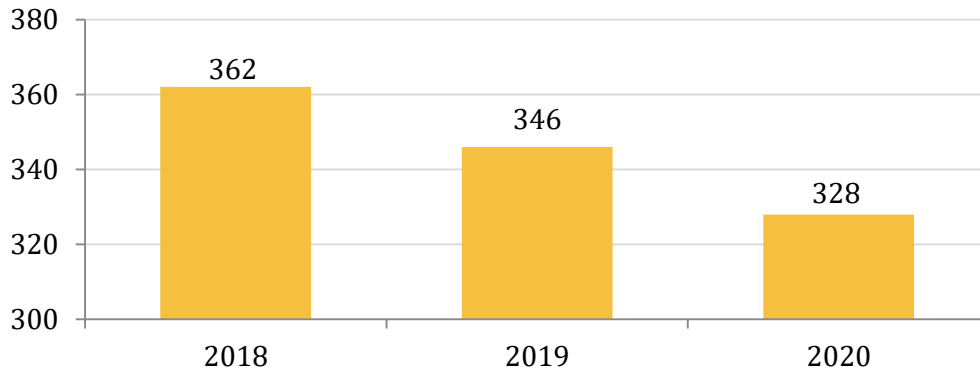
Tabela 11. Powody udzielania świadczeń w 2020 roku (liczba rodzin)

powód udzielenia świadczeń	2020
niepełnosprawność	149
ubóstwo	143
długotrwała lub ciężka choroba	110
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	98
bezrobocie	67
alkoholizm	33
potrzeba ochrony macierzyństwa	21
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	11
bezdomność	10
przemoc w rodzinie	6
potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	5
zdarzenia losowe	3
narkomania	2
sytuacja kryzysowa	1

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Poniższy wykres przedstawia dane dotyczące liczby osób, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe w okresie lat 2018-2020. Na przestrzeni omawianych lat można zauważyć jej spadek - w 2018 roku przeprowadzono je z 362 osobami, w 2019 roku z 346, natomiast w 2020 roku z 328.

Wykres 11. Liczba osób ogółem, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

10. Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Poniżej przedstawione zostały zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujące na terenie gminy Białe Błota. Należą do nich:

- Urząd Gminy,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Rodzinny Punkt Konsultacyjny,
- Warsztat Terapii Zajęciowej,
- Świetlica Socjoterapeutyczna,
- Ośrodki Wsparcia i Integracji,
- Zakład Aktywności Zawodowej „Ośrodek Sportu i Rehabilitacji”,
- Środowiskowy Dom Samopomocy,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- placówki oświatowe,
- Centrum Obsługi Edukacji i Sportu,
- Komisariat Policji,
- Gminne Centrum Kultury,
- Biblioteka Publiczna,
- placówki ochrony zdrowia,
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO).

III. Diagnoza sytuacji społecznej

Na podstawie danych empirycznych przekazanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białych Błotach, danych Głównego Urzędu Statystycznego, Powiatowego Urzędu Pracy, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Policji, do każdego z obszarów wymienionych we wprowadzeniu do Strategii przeprowadzono analizy diagnostyczne (diagnoza sytuacji społecznej), w skład których wchodzi charakterystyka i skala problemu oraz podejmowane działania interwencyjne. W części diagnostycznej przedstawiona została również analiza SWOT¹⁷.

1. Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

■ Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

¹⁷ Analiza SWOT wskazuje czynniki mające wpływ na możliwości interwencji, w podziale na mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia. Mocne i słabe strony to czynniki wewnętrzne (GMK), takie na które mamy wpływ i takie które odnoszą się do teraźniejszości; szanse i zagrożenia to czynniki zewnętrzne (województwo, kraj, Europa), takie na które mamy niewielki wpływ i takie które mogą odnosić się do przyszłości.

Wszystkie jednostki pomocowe działające na terenie Gminy w określony sposób zajmują się wspieraniem rodziny w różnych obszarach jej funkcjonowania, a ich integralne, holistyczne oddziaływania pozwalają uzyskać zamierzone efekty i wprowadzić istotne zmiany w zakresie funkcjonowania instytucji rodziny. Główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który służy pomocą rodzinom z terenu Gminy znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych ich potrzeb i umożliwiające życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

W 2020 roku zostało przyznanych łącznie 668 świadczeń rodzinom posiadającym jedno dziecko, 1 772 świadczenia rodzinom z dwójką dzieci, 1 323 świadczenia rodzinom z trójką dzieci oraz 1 756 świadczeń rodzinom z czwórką lub większą liczbą dzieci. Należy zauważyć, że zdecydowaną większość udzielonych świadczeń stanowią świadczenia niepieniężne.

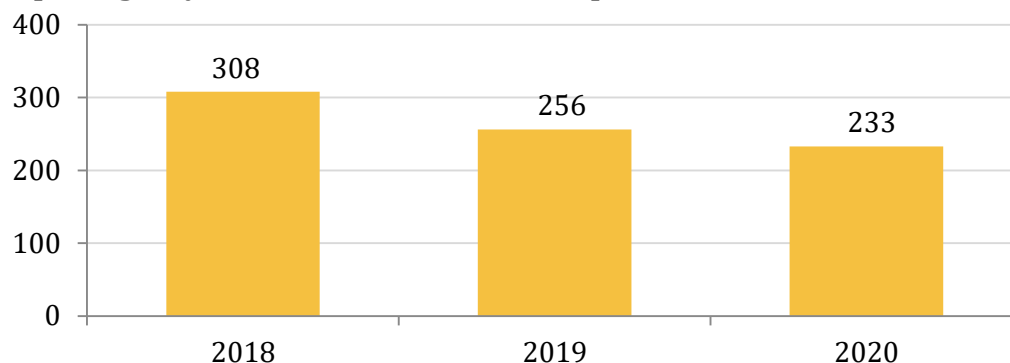
Tabela 12. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2020 roku (liczba świadczeń)

typ rodziny	ogółem	świadczenia pieniężne	świadczenia niepieniężne
jedno dziecko	688	272	416
dwoje dzieci	1 772	332	1 440
troje dzieci	1 323	157	1 166
czworo i więcej dzieci	1 756	229	1 527

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Na kolejnym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2018-2020. Można zauważyć, że ze świadczeń tych średnio w miesiącu w 2020 roku skorzystały 233 rodziny, czyli o 9% rodzin mniej niż w roku 2019 oraz o 24% mniej niż w roku 2018. W omawianym okresie dostrzegalny jest zatem spadek średniomiesięcznej liczby rodzin korzystających z tego typu świadczeń.

Wykres 12. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Dodatkowym świadczeniem wspierającym rodzinę jest „świadczenie wychowawcze 500+”. Program *Rodzina 500+* został wprowadzony ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci i funkcjonuje od 1 kwietnia 2016 roku. Świadczenie wychowawcze przysługuje rodzicom bądź opiekunom dziecka do dnia ukończenia przez nie 18 roku życia w wysokości 500 zł miesięcznie. Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Szczegółowe zestawienie liczby rodzin i kwoty świadczeń w latach 2018-2019 prezentuje poniższa tabela. W 2019 roku ze świadczenia wychowawczego 500+ skorzystało 1 765 rodzin na łączną kwotę 22 452 838 zł, z kolei w 2018 roku - 1 710 rodzin, a wydatkowano na to 14 163 270 zł. W omawianym okresie nastąpił zatem wzrost średniej liczby rodzin pobierających to świadczenie.

Tabela 13. Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2018-2019

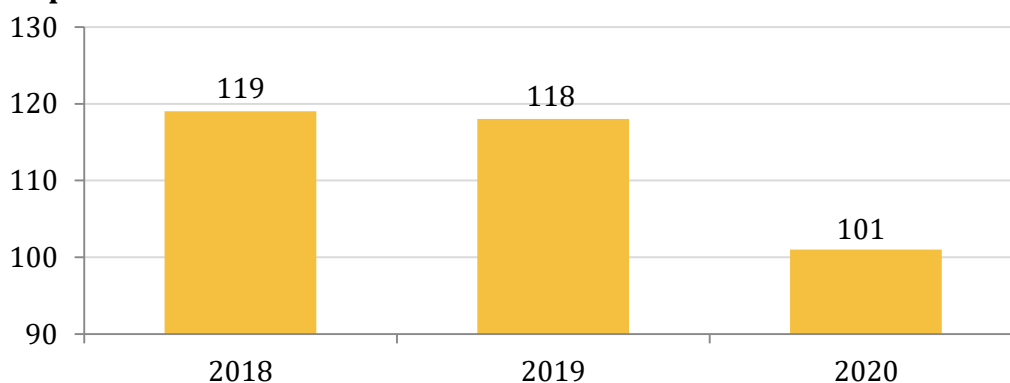
wyszczególnienie	2018	2019
liczba rodzin	1 710	1 765
kwota świadczeń (w złotych)	14 163 270	22 452 838

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 roku w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej otrzymał do realizacji nowe zadanie z dniem 01.07.2018 r. Nowym zadaniem było ustalenie prawa i wypłata świadczeń „Dobry start”, które przysługuje w związku z rozpoczęciem roku szkolnego dzieciom lub osobom uczącym się do 20 roku życia oraz dzieciom lub osobom uczącym się do 24 roku życia - w przypadku dzieci lub osób uczących i legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności. W 2020 roku udzielono 3 716 świadczeń, czyli o 2,5% więcej niż w 2019 roku.

W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyła się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. Na przestrzeni lat 2018-2020 można zauważyć spadek liczby osób korzystających z omawianego świadczenia. W 2018 roku było to 119 osób, w 2019 roku - 118, natomiast w 2020 roku - 101. Dane w tym zakresie zostały przedstawione na wykresie poniżej.

Wykres 13. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2018-2020

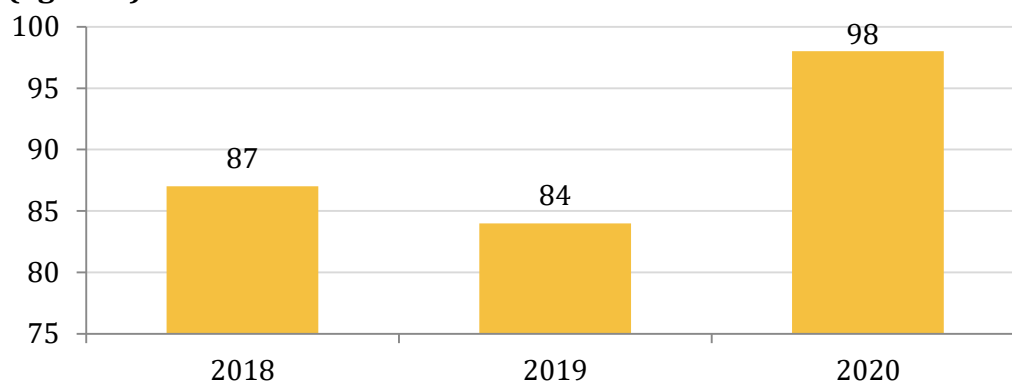

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

W 2020 roku **bezradność w sprawach wychowawczo-opiekuńczych** stanowiła **czwarty** w kolejności powód udzielania pomocy i wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Stanowiła tym samym **30%** wszystkich rodzin, które korzystały z pomocy społecznej.

Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych uległa wahaniom. W 2018 roku udzielono wsparcia z tego powodu 87 rodzinom, w 2019 roku - 84, natomiast w 2020 roku - 98. W porównaniu do 2018 roku liczba ta wzrosła o 13%.

Wykres 14. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2018-2020 (ogółem)

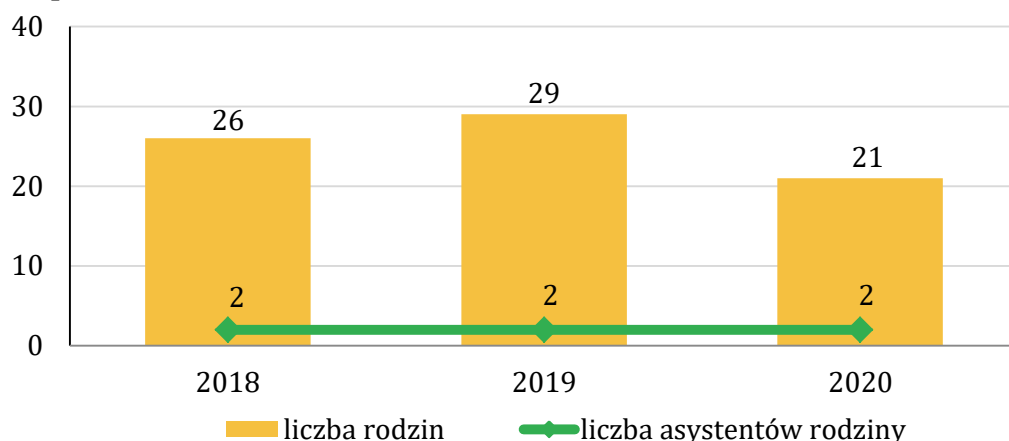

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białych Błotach realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 794 z późn. zm.). Ustawa kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została instytucja asystenta rodziny, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

Na przestrzeni lat 2018-2020 w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudnionych było 2 asystentów rodziny. W 2020 roku w ramach realizacji ustawowego zadania prowadził on pracę w 21 rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Można zauważyć, że w omawianych latach liczba rodzin objętych jego wsparciem ulegała wahaniom, a w analizowanym roku kształtowała się na najniższym poziomie.

Wykres 15. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2018-2020

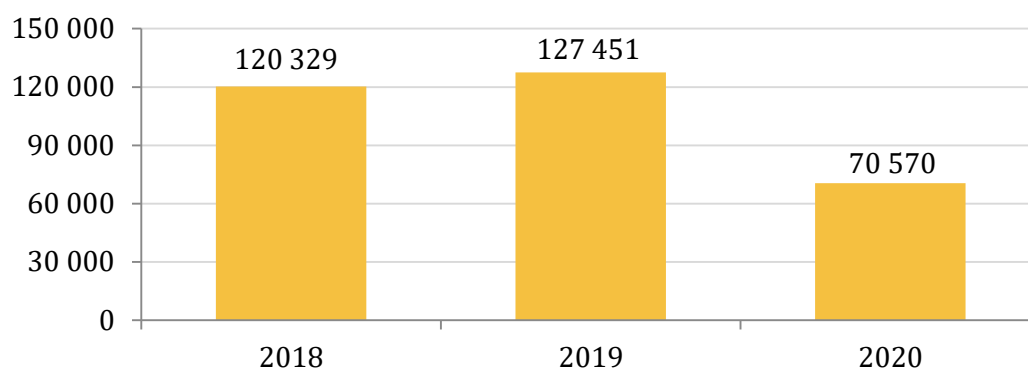

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Na terenie Gminy nie funkcjonują rodziny wspierające, to znaczy takie, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przewyciężaniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2020 roku poniósł wydatki związane z odpłatnością za pobyt dzieci w pieczy zastępczej na łączną kwotę 70 570 zł. Z danych wynika, że w latach 2018-2020 wydatki z tym związane ulegały znacznym wahaniom. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia wykres poniżej.

Wykres 16. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2018-2020 (w złotych)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Na terenie Gminy działalność prowadzi **Świetlica Socjoterapeutyczna „Małgosia” w Cielu**, której celem nadrzędnym jest zmniejszenie niedostatków wychowawczych w rodzinie, a także przystosowanie uczestników do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie. Oferta Świetlicy jest skierowana do dzieci w wieku od 3 do 5 lat oraz uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Organizowane w jej ramach zajęcia mają charakter profilaktyczny, edukacyjny, opiekuńczy, kompensacyjno-wyrównawczy i integracyjny.

W obszarze wspierania dzieci i młodzieży działalność prowadzą również **Ośrodki Wsparcia i Integracji „Malina”, „Kruszyna” i „Jagódka”**. Do ich podstawowych zadań należy integracja, profilaktyka oraz kształtowanie umiejętności współpracy w grupie. Ponadto dzięki organizowanym zajęciom uczestnicy rozwijają pamięć i logiczne myślenie oraz nabywają umiejętności komunikacyjne poprzez zabawę w grupie.

W ramach wspierania rodziny Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z innymi instytucjami, takimi jak m.in.: placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe oraz placówki ochrony zdrowia.

■ Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego:

- niewydolność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wynikająca z niskich kompetencji rodzicielskich,
- brak rodzin wspierających.
- zaniedbanie wychowawcze dzieci i młodzieży oraz rozpad więzi rodzinnych (samotne rodzicielstwo).

2. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami

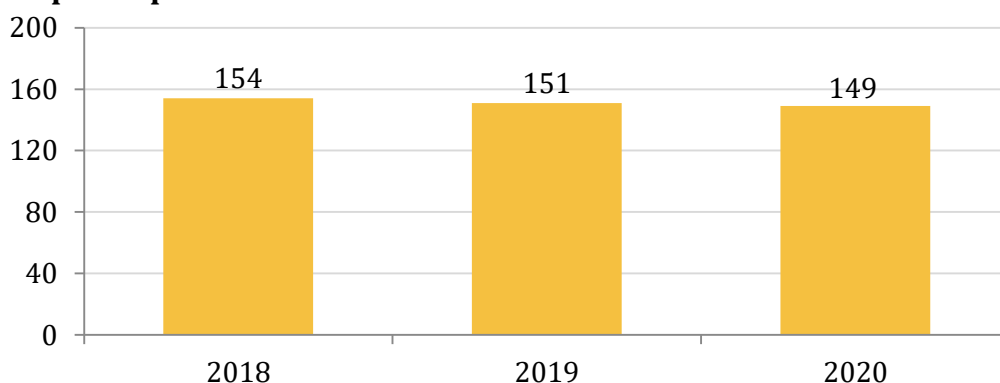
■ Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby z niepełnosprawnościami z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: *osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności do wykonywania pracy zawodowej.* Osoby z niepełnosprawnościami dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności. Warty podkreślenia jest fakt, że osoby niepełnosprawne tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji.

W 2020 roku **niepełnosprawność** znajdowała się na **pierwszym** miejscu wśród powodów udzielania pomocy i wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Stanowiła tym samym **46%** wszystkich rodzin, które korzystały z pomocy społecznej.

W 2020 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie 149. Z prezentowanych danych wynika, że w latach 2018-2020 liczba rodzin, którym udzielono pomocy z tego powodu uległa spadkowi o 3,2%.

Wykres 17. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2018-2020. W 2020 roku przyznano 1 954 świadczenia na łączną kwotę 412 643 zł, w 2019 roku liczba świadczeń wyniosła 1 887 na kwotę 347 059 zł, z kolei w 2018 roku kształtowała się na poziomie 1 596 świadczeń na kwotę 252 915 zł. Na przestrzeni omawianych lat liczba przyznanych świadczeń wzrosła o 22%.

Tabela 14. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba świadczeń	1 596	1 887	1 954
kwota świadczeń (zł)	252 915	347 059	412 643

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności od 2018 roku ulegała wzrostowi. W 2018 roku przyznano 1 545 świadczeń, w 2019 roku - 1 580, natomiast w 2020 roku - 1 621. Jednocześnie w analizowanym okresie można zauważyć znaczny wzrost kwoty przeznaczonej na omawiany zasiłek.

Tabela 15. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba świadczeń	1 545	1 580	1 621
kwota świadczeń (zł)	244 424	297 120	349 751

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

W 2020 roku przyznano 1 421 świadczeń dla osób z niepełnosprawnością powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia, w 2019 roku - 1 288, natomiast w 2018 roku - 1 308. W latach 2018-2020 obserwowalne były wahania liczby przyznanych zasiłków w tym zakresie, z kolei przeznaczana na ten cel kwota uległa znacznemu wzrostowi. Szczegółowe dane przedstawia kolejna tabela.

Tabela 16. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba świadczeń	1 308	1 288	1 421
kwota świadczeń (zł)	206 691	244 351	306 677

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Kolejna tabela zawiera dane dotyczące udzielonych na przestrzeni ostatnich lat świadczeń opiekuńczych, w tym zasiłku pielęgnacyjnego, świadczenia pielęgnacyjnego oraz specjalnego zasiłku opiekuńczego (liczba i kwota świadczeń). W 2020 roku wypłacono 6 425 świadczeń, czyli 5,4% więcej niż w 2019 roku oraz o 13,2% więcej niż w 2018 roku. Z danych wynika ponadto, że na przestrzeni omawianych lat znacznie wzrosła kwota przyznanych świadczeń.

Tabela 17. Świadczenia opiekuńcze - ogółem na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba świadczeń	5 675	6 096	6 425
kwota świadczeń (zł)	2 241 087	2 808 359	3 465 714

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków okresowych z tytułu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2018-2020. Można zauważyć, że w 2020 roku zasiłek przyznano 12 osobom na łączną kwotę 14 043 zł, w 2019 roku liczba świadczeń wyniosła tyle samo, natomiast kwota była równa 7 193 zł, z kolei w 2018 roku liczba osób kształtowała się na poziomie 7, a kwota świadczeń liczyła 4 034 zł. W związku z tym, na przestrzeni omawianych lat liczba przyznanych świadczeń wzrosła o 71%.

Tabela 18. Zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba osób	7	12	12
kwota świadczeń (zł)	4 034	7 193	14 043

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Na terenie gminy Białe Błota jest dostępna szeroko rozwinięta sieć wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami. Wśród jej zasobów wyróżnić należy: **Warsztat Terapii Zajęciowej „Dąb”, Zakład Aktywności Zawodowej „Ośrodek Sportu i Rehabilitacji”, Środowiskowy Dom Samopomocy w Cielu oraz Centrum Integracji i Rehabilitacji „REVITA”**. W ramach Centrum funkcjonuje m.in. nieodpłatna wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego, a także świadczone są usługi dowozu do instytucji publicznych (Urzędu, placówek ochrony zdrowia itp.) osobom, które ze względu na swój stan zdrowia, sytuację materialną oraz rodzinną, nie są w stanie zapewnić sobie tego we własnym zakresie.

■ Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- niepełnosprawność najczęstszym powodem korzystania z pomocy społecznej,
- wzrost liczby udzielonych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka,
- wzrost liczby osób korzystających z zasiłków okresowych z tytułu niepełnosprawności,
- niska partycypacja społeczna osób z niepełnosprawnościami - izolacja i samotność,
- trudności w funkcjonowaniu osób z niepełnosprawnościami ze względu na występowanie barier osobistych, społecznych i funkcjonalnych.

3. Zdrowie psychiczne

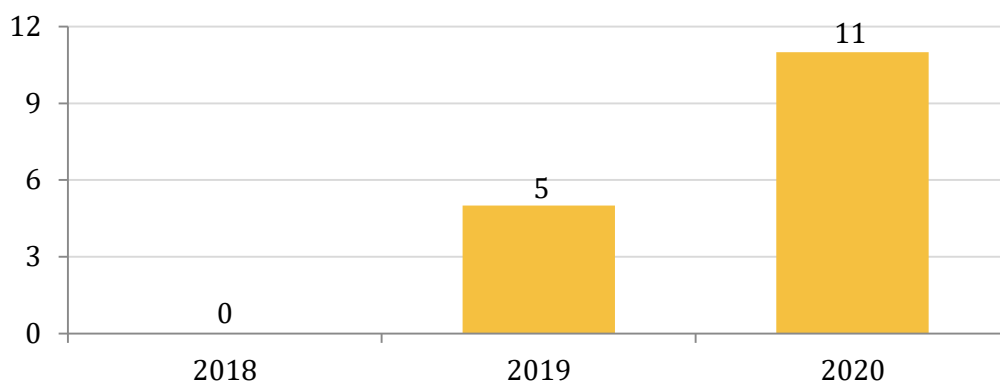
■ Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zdrowie psychiczne jest dynamicznym stanem wewnętrznej równowagi, która umożliwia osobom wykorzystywanie ich umiejętności w harmonii z uniwersalnymi wartościami społecznymi. Podstawowe umiejętności poznawcze i społeczne, zdolność rozpoznawania, wyrażania i modulowania własnych emocji, a także współczucie dla innych, elastyczność i zdolność radzenia sobie z niekorzystnymi zdarzeniami w życiu i pełnienia funkcji w rolach społecznych oraz harmonijny związek między ciałem, a umysłem to istotne składniki zdrowia psychicznego, które przyczyniają się w różnym stopniu do stanu równowagi wewnętrznej. Według tej definicji równowaga wewnętrzna jest uważana za „stan dynamiczny” głównie w celu odzwierciedlenia faktu, że różne okresy życia człowieka (dojrzewanie, rodzicielstwo, przejście na emeryturę) naruszają ową równowagę i mogą wymagać zmian¹⁸.

Dotarcie do wiarygodnych danych dotyczących zdrowia psychicznego zazwyczaj stwarza wiele problemów. Dzieje się tak ponieważ termin „zdrowie psychiczne” jest bardzo płynny i zawierają się w nim pozostałe problemy społeczne, na temat których można znaleźć wyczerpujące statystyki.

Dla mieszkańców gminy Białe Błota świadczone są specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Usługi te przeznaczone są dla osób dorosłych, wykazujących zaburzenia wymienione w art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego: chorych psychicznie (wykazujących zaburzenia psychotyczne), upośledzonych umysłowo, osób wykazujących inne poważne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga takiej formy pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym. W wyjątkowych przypadkach pomoc taka świadczona jest dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi. W 2020 roku z tego rodzaju usług skorzystało 11 osób, a w ciągu trzech ostatnich lat nastąpił ich wzrost.

¹⁸ www.psychiatriapolska.pl

Wykres 18. Liczba osób korzystających z specjalistycznych usług opiekuńczych w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Ośrodkiem, który świadczy wsparcie osobom z niepełnosprawnością umysłową, chorych psychicznie oraz doświadczających innych trudności emocjonalnych na skutek wydarzeń życiowych jest **Środowiskowy Dom Samopomocy w Cielu**. Głównym celem jego działalności jest osiągnięcie przez uczestników optymalnego poziomu samodzielności w podstawowych czynnościach życiowych. Ponadto mogą rozwijać swoje zainteresowania, umiejętności interpersonalne i manualne na miarę swoich możliwości.

Problemy w zakresie zdrowia psychicznego mogą nasilać się w najbliższych latach ze względu na pandemię COVID-19. Pandemia wiąże się z poczuciem zagrożenia, lękiem, niepewnością oraz niepokojem. W skrajnych przypadkach mogą pojawić się stany paniki oraz poczucie beznadziei. Konsekwencją tego mogą być narastające zaburzenia psychiczne, począwszy od teraz, po ustąpieniu zagrożenia, a nawet ujawniające się przez kolejne lata. Biorąc pod uwagę, że już przed wybuchem pandemii statystyki dotyczące problemów ze zdrowiem psychicznym były wysoce niepokojące, a obecna sytuacja może je znacznie pogorszyć, istnieje pilna potrzeba podejmowania szerokich działań w tym zakresie.

■ Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- wzrost liczby osób korzystających z specjalistycznych usług opiekuńczych,
- zagrożenie wykluczeniem społecznym i zawodowym osób z zaburzeniami psychicznymi,
- nasilenie się problemów ze zdrowiem psychicznym osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży będące konsekwencją pandemii COVID-19.

4. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych

■ Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę w sytuacji spełnienia trzech zasadniczych kryteriów. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Trzeci wskaźnik choroby stanowią zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny¹⁹. Posługując się wskaźnikami europejskimi oraz na podstawie danych szacunkowych PARPA, można szacować, iż liczba uzależnionych od alkoholu w Polsce wynosi 600-800 tys., z czego 80% stanowią mężczyźni. Z kolei populacja osób pijących ryzykownie i szkodliwie szacowana jest w Polsce na około 2-3 mln osób. Dorośli członkowie rodzin alkoholowych tj. takich gdzie nadużywanie alkoholu zaburza życie rodzinne, stanowią w Polsce populację liczącą 1,5-2 mln osób. Dzieci i młodzież w rodzinach alkoholowych to w Polsce populacja licząca 1,5-2 mln osób.

¹⁹ Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.

Działaniami określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zadania przez nią podejmowane wynikają między innymi z przyjętego uchwałą Nr RGK.0007.95.2020 Rady Gminy Białe Błota z dnia 29 grudnia 2020 roku *Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Białe Błota na 2021 rok*. Wśród głównych celów Programu znajduje się zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób z problemem alkoholowym i narkotykowym, udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom doświadczającym problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych, a szczególnie ochrony przed przemocą w rodzinie. Wyróżniono również działalność profilaktyczną, w tym informowanie i edukowanie, wspieranie organizacji i instytucji służących rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniami oraz ograniczenie dostępności zakupu środków psychoaktywnych przez dzieci i młodzież²⁰.

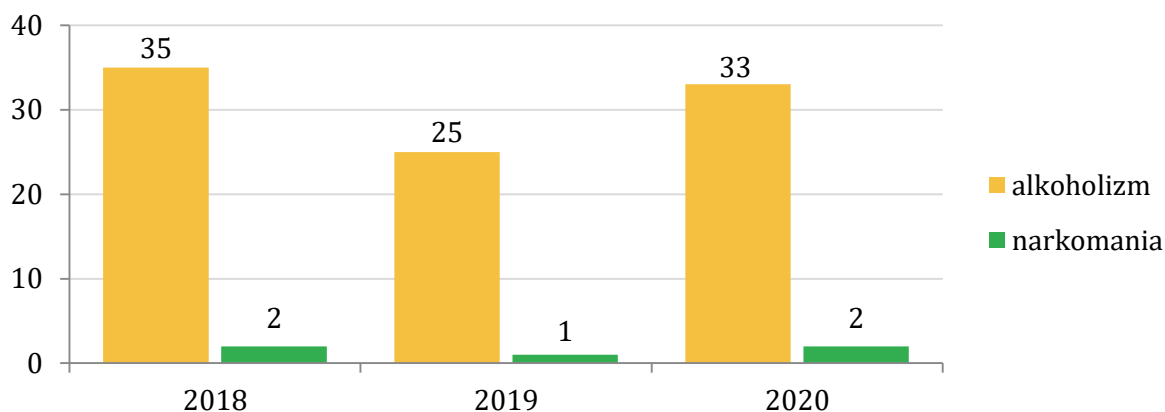
Poniżej przedstawione zostały miejsca, w których na terenie gminy Białe Błota mieszkańcy mogą uzyskać pomoc w przypadku problemu uzależnienia.

- **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
- **placówki ochrony zdrowia**
- **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**
- **Rodzinny Punkt Konsultacyjny**
- **Grupa wsparcia AA**

²⁰ Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Białe Błota na 2021 rok.

W 2020 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu alkoholizmu kształtowała się na poziomie 33. Na przestrzeni trzech ostatnich lat ulegała ona wahaniom. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu narkomanii kształtowała się na znacznie niższym poziomie, bowiem w 2020 roku było ich 2, a na przestrzeni lat 2018-2020 uległa nieznacznym wahaniom. Szczegółowe dane przedstawia wykres poniżej.

Wykres 19. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu alkoholizmu i narkomanii w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Białych Błotach działania, w ramach przysługujących jej uprawnień. W 2020 roku Komisja liczyła 5 osób, które przeprowadziły rozmowy z 32 osobami uzależnionymi od alkoholu oraz 5 członkami ich rodzin. Jednocześnie w omawianym roku Komisja podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce uzależnienia wobec 7 osób uzależnionych od alkoholu, a wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec 3 osób. W stosunku do 2018 roku odnotowany został spadek liczby osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy oraz osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego, z kolei nastąpił wzrost liczby osób, w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia. Dane dotyczące działań GKRPA podejmowanych wobec osób uzależnionych w latach 2018-2020 przedstawia kolejna tabela.

Tabela 19. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	55	53	32
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	5	14	5
liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	5	3	7
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	5	0	3

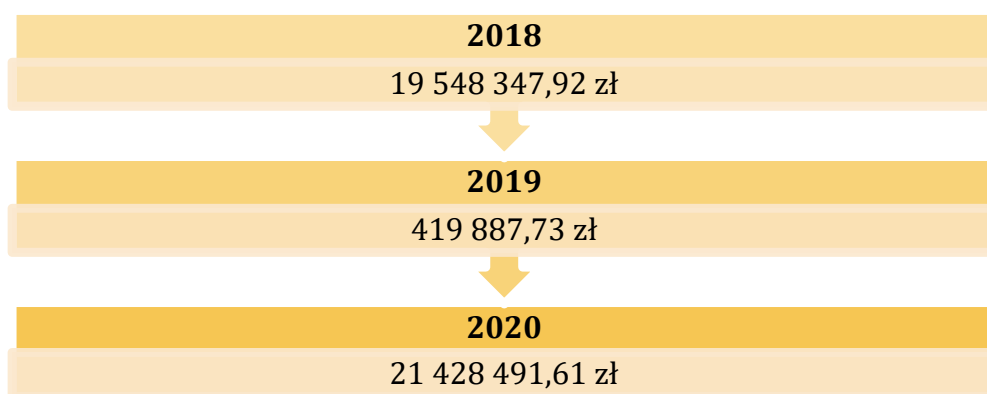
Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Na terenie Gminy, przy parafii w Białych Błotach funkcjonuje grupa wsparcia dla osób z problemem alkoholowym (grupa AA - Anonimowych Alkoholików). Spotkania odbywają się raz w tygodniu.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zajmuje się także profilaktyką zachowań ryzykownych. W 2020 roku na terenie Gminy przeprowadzono 3 programy profilaktyczne rekomendowane w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPiN - „Spójrz inaczej”, „UNPLUGGED”, „Przyjaciele Zippiego”. Łącznie w programach wzięło udział 525 uczniów, 14 nauczycieli i 50 rodziców. Ponadto zorganizowano programy z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowane do dzieci i młodzieży, w których uczestniczyło łącznie 711 uczniów i 8 nauczycieli, a także jednorazowe prelekcje i pogadanki, w których wzięło udział 650 uczestników. Dodatkowo 25 nauczycieli/wychowawców uczestniczyło w szkoleniach/warsztatach z zakresu profilaktyki problemowej.

W dalszej części przedstawione zostały dane dotyczące rynku napojów alkoholowych na terenie gminy Białe Błota. W 2020 roku wartość alkoholu sprzedanego na terenie Gminy wyniosła łącznie 21 428 491,61 zł, w tym 9 314 486,43 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), 2 144 071,37 zł o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) oraz 9 969 933,81 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. W stosunku do 2018 roku, łączna wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu uległa zwiększeniu.

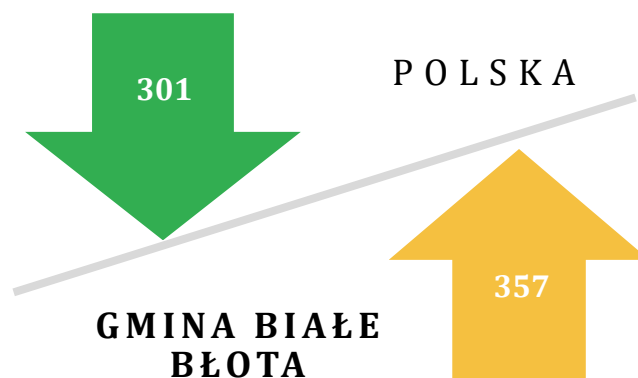
Rysunek 3. Łączna wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku na terenie Gminy znajdowało się łącznie 47 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 34 przeznaczone do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) i 13 przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne). W przedmiotowym roku na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie przypadło 357 mieszkańców - w porównaniu do całej Polski (301) to o 19% więcej.

Rysunek 4. Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Białe Błota i całej Polsce w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2020 rok

Na terenie Gminy funkcjonuje **Rodzinny Punkt Konsultacyjny**, który prowadzi działalność skierowaną do wszystkich mieszkańców gminy Białe Błota, w tym do osób uzależnionych od alkoholu oraz członków ich rodzin. W 2020 roku, w ciągu miesiąca Punkt był czynny 121 godzin i udzielono w nim łącznie 241 porad dla osób z problemem alkoholowym oraz 99 porad dla członków ich rodzin (w tym współuzależnionych i DDA).

Pandemia COVID-19 oraz związane z nią ograniczenia aktywności społecznej, izolacji, niepokoju o zdrowie swoje i najbliższych, a także bezpieczeństwo ekonomiczne, w istotny sposób zwiększy obciążenie zdrowotne i społeczne związane z uzależnieniami. Konsekwencją pandemii może być wzrost liczby osób uzależnionych zarówno od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, jak i urządzeń elektronicznych.

■ **Diagnoza problemów społecznych (badania społeczne)**

Kolejna tabela przedstawia najważniejsze wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2019 roku wśród dorosłych mieszkańców gminy Białe Błota, dotyczące uzależnień. Do obszarów tematycznych poddanych analizie zaliczyć można spożywanie alkoholu, palenie papierosów i e-papierosów oraz zażywanie narkotyków lub dopalaczy.

Tabela 20. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2019 roku wśród dorosłych mieszkańców gminy Białe Błota dotyczące uzależnień

Obszar tematyczny	Wnioski
Alkohol	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Z częstotliwością wskazującą na picie ryzykowne, czy też szkodliwe (kilka razy w tygodniu lub codziennie) po alkohol sięga łącznie 22% mieszkańców Gminy. ▪ Niepokojące jest to, że 17% osób zdarzyło się kierować pojazdem pod wpływem alkoholu, a 59% badanych było świadkiem sytuacji prowadzenia pojazdu przez osobę znajdującą się pod wpływem alkoholu, co może wskazywać na występowanie na terenie Gminy problemów w tym zakresie.

	<ul style="list-style-type: none"> Świadkiem spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na terenie swojej miejscowości było 20% badanych mieszkańców.
Papierosy i e-papierosy	<ul style="list-style-type: none"> Zebrany materiał badawczy wykazał, że codziennie papierosy pali średnio co piąty dorosły mieszkaniec Gminy (22%). Papierosy elektroniczne są wśród dorosłej części społeczności Gminy tak samo popularne jak tradycyjne - codziennie sięga po nie 23% ankietowanych.
Narkotyki i dopalacze	<ul style="list-style-type: none"> Do sięgnięcia po narkotyki, dopalacze lub inne środki psychoaktywne przyznało się 14% badanych, wśród których 6% robiło to kilka razy w roku, 5% - jednokrotnie, natomiast po 1% - raz w tygodniu, raz lub kilka razy w miesiącu. Na znajomość miejsc w swojej miejscowości, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze wskazało 33% badanych.

W dalszej kolejności analizie poddane zostały wyniki badań przeprowadzonych wśród uczniów z gminy Białe Błota. Dotyczyły one spożywania alkoholu, palenia papierosów/e-papierosów oraz sięgania po narkotyki i dopalacze. Najważniejsze wnioski z badania przedstawione zostały w tabeli poniżej.

Tabela 21. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2020 roku wśród uczniów z gminy Białe Błota

Obszar tematyczny	Wnioski
Alkohol	<ul style="list-style-type: none"> Po alkohol kiedykolwiek w życiu sięgnął stosunkowo wysoki odsetek badanych uczniów, tj. 10%. Analizując odpowiedzi uczniów można stwierdzić, że alkohol jest łatwo dostępny dla 14% respondentów. Dla 24% osób zdobycie alkoholu w swojej miejscowości byłoby trudne, natomiast 63% stwierdziło, że nie ma w tym zakresie wiedzy.

Papierosy i e-papierosy	<ul style="list-style-type: none">■ Kontakt z papierosami miało 7% uczniów z gminy Białe Błota, wśród których 1% zadeklarował, że pali papierosy codziennie.■ 54% uczniów sięgnęło po papierosy w ciągu 30 dni przed badaniem (spośród tych, którzy palili papierosy, tj. 36 osób).■ Elektroniczne papierosy są wśród uczniów rozpowszechnione w nieco większym stopniu niż te tradycyjne. Po e-papierosy sięgnęło 10% uczniów, z czego 1% pali je codziennie.■ 46% uczniów uważa, że e-papierosy są tak samo niebezpieczne, jak tradycyjne, z kolei 38% badanych jest zdania, że są one bezpieczniejsze niż papierosy tradycyjne.
Narkotyki i dopalacze	<ul style="list-style-type: none">■ Zebrany materiał badawczy wykazał, że 3 uczniów miało bezpośredni kontakt z narkotykami i dopalaczami.■ W kwestii dostępności narkotyków i dopalaczy w środowisku lokalnym uczniów, wyniki kształtują się na zadowalającym poziomie - tylko 3% uznaje narkotyki, a 2% dopalacze za łatwo dostępne w swojej miejscowości.■ 6% respondentów nie ma świadomości na temat szkodliwości narkotyków dla zdrowia, natomiast w przypadku dopalaczy 4% uczniów wykazało brak wiedzy w tym zakresie.

■ Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- możliwy wzrost zapotrzebowania rodzin dysfunkcyjnych na poradnictwo prawne i socjalne,
- wzrost łącznej wartości sprzedanego na terenie Gminy alkoholu,
- wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i narkomanii względem 2019 roku,
- zagrożenie wystąpienia przemocy w rodzinach dotkniętych problemami uzależnień,
- stosunkowo znaczna część mieszkańców spożywająca alkohol w sposób ryzykowny (codziennie lub kilka razy w tygodniu),
- znaczny odsetek uczniów, których zdaniem e-papierosy są bezpieczniejsze od papierosów tradycyjnych,
- ryzyko wzrostu liczby osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych w związku z występowaniem pandemii COVID-19.

5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

■ Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie według ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wskazuje, że: „przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy występuje potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości podejmowania działań prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie Białe Błota zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W jego skład wchodzi przedstawiciele następujących instytucji:

- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Policji,
- oświaty,
- pomocy społecznej
- ochrony zdrowia,
- sądów,
- organizacji pozarządowych.

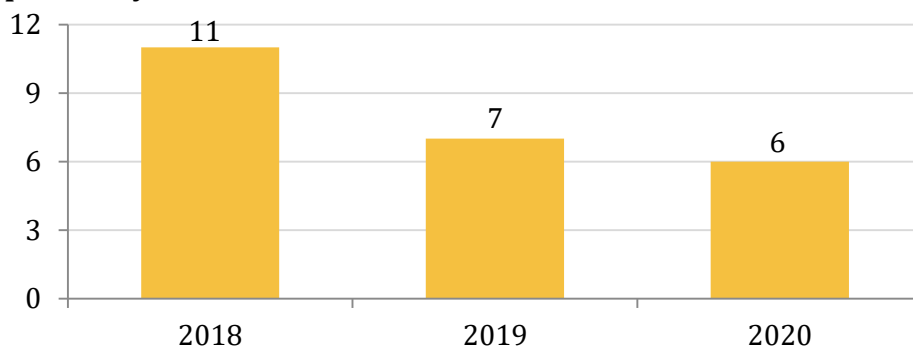
Celem działania Zespołu jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Realizuje on działania określone w *Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Białe Błota na lata 2021-2025* przyjętego uchwałą Nr RGK.0007.98.2020 Rady Gminy Białe Błota. Zespół tworzą specjaliści, którzy łączą swoją wiedzę, umiejętności oraz możliwości instytucji, które reprezentują, do podejmowania współpracy i skoordynowanych działań mających na celu niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie zjawisku przemocy na terenie Gminy. Kolejna grafika przedstawia miejsca/instytucje, gdzie mieszkańcy gminy Białe Błota mogą uzyskać pomoc i wsparcie w przypadku doświadczania przemocy w rodzinie.

- **Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**
- **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
- **placówki ochrony zdrowia**
- **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**
- **Rodzinny Punkt Konsultacyjny**
- **Punkt Konsultacyjny udzielający pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie**
- **placówki oświatowe**
- **Komisariat Policji**

W 2020 roku **przemoc w rodzinie** znajdowała się na **dziesiątym** miejscu wśród powodów udzielania pomocy i wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Stanowiła tym samym **2%** wszystkich rodzin, które korzystały z pomocy społecznej.

W 2020 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu przemocy w rodzinie kształtowała się na poziomie 6. Z uzyskanych danych wynika, że w latach 2018-2020 liczba rodzin, którym udzielono pomocy z tego powodu uległa spadkowi - w porównaniu do 2018 roku o 45%.

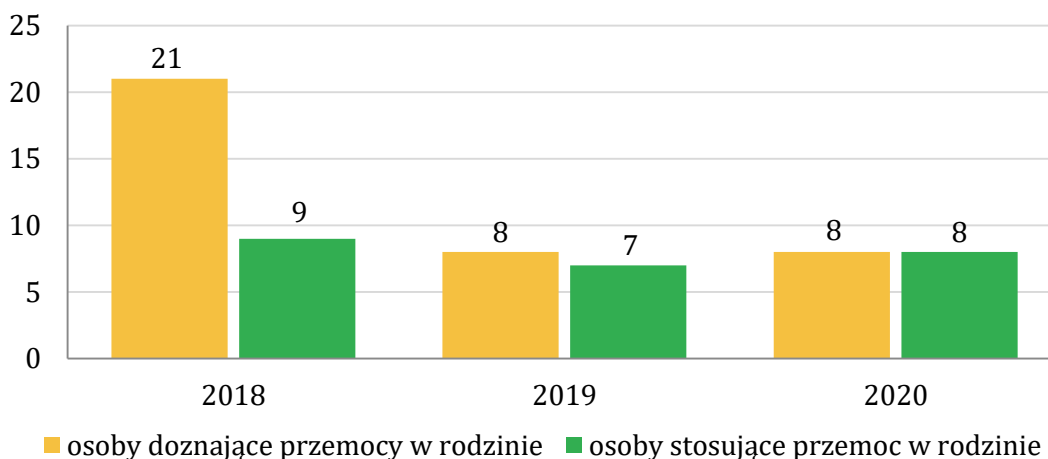
Wykres 20. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu przemocy w rodzinie w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

W porównaniu do 2018 roku liczba osób stosujących przemoc w rodzinie oraz osób doświadczających przemocy w rodzinie, którym udzielono porad w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym uległa zmniejszeniu. Szczegółowe dane przedstawia wykres poniżej.

Wykres 21. Liczba osób doświadczających i stosujących przemoc w rodzinie, którym udzielono porad w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym w latach 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Kolejną analizowaną kwestią są dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grup roboczych w latach 2017-2019. Z danych wynika, że w analizowanym okresie znacznie zmniejszyła się liczba spotkań poszczególnych grup roboczych - w 2017 roku odbyły się 182 posiedzenia, w 2018 roku - 140, natomiast w 2019 roku - 100. Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie kształtowała się na względnie stałym poziomie.

Tabela 22. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych w latach 2017-2019

lp.	wyszczególnienie	2017	2018	2019
1	liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	5	6	5
2	liczba posiedzeń grup roboczych	182	140	100

Źródło: Sprawozdanie za rok 2017, 2018 i 2019 dotyczące pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Białe Błota z uwzględnieniem działań podjętych w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

W 2019 roku pomocą grup roboczych objęto ogółem 137 osób, to o 15% mniej w porównaniu do 2017 roku. W omawianym okresie zmniejszyła się liczba kobiet i mężczyzn, z kolei wzrosła liczba dzieci. Ponadto dzieci stanowiły największy odsetek, który został objęty pomocą grup roboczych w 2019 roku (42%).

Tabela 23. Dane statystyczne dotyczące liczby osób objętych pomocą grup roboczych w latach 2017-2019

lp.	wyszczególnienie	2017	2018	2019
1	liczba osób ogółem, w tym:	162	155	137
2	liczba kobiet	63	49	40
3	liczba mężczyzn	57	44	39
4	liczba dzieci	42	62	58

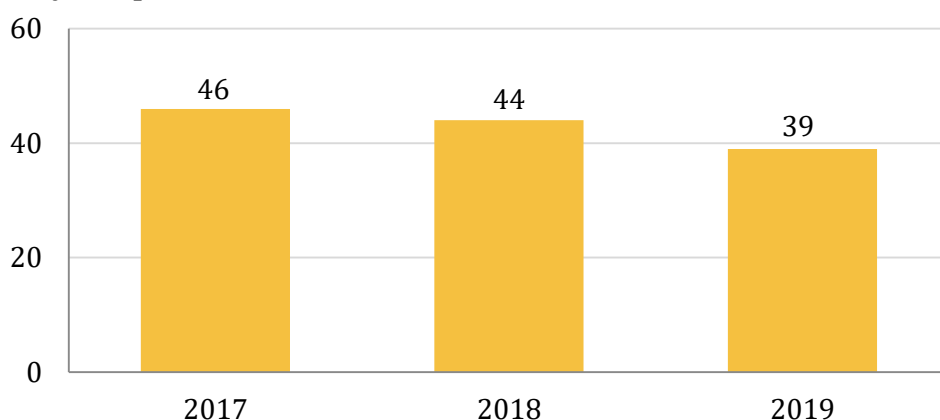
Źródło: Sprawozdanie za rok 2017, 2018 i 2019 dotyczące pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Białe Błota z uwzględnieniem działań podjętych w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

W 2019 roku z poradnictwa skorzystało łącznie 137 osób. Pomocą w formie poradnictwa medycznego objęto 12 osób, psychologicznego - 55, prawnego - 49, socjalnego i rodzinnego - 137, terapeutycznego - 69 i pedagogicznego - 45 osób.

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta - A” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Z uzyskanych danych wynika, że na przestrzeni lat 2017-2019 liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” ulegała zmniejszeniu. W 2017 roku było ich 46, w 2018 roku - 44, natomiast w 2019 roku - 39.

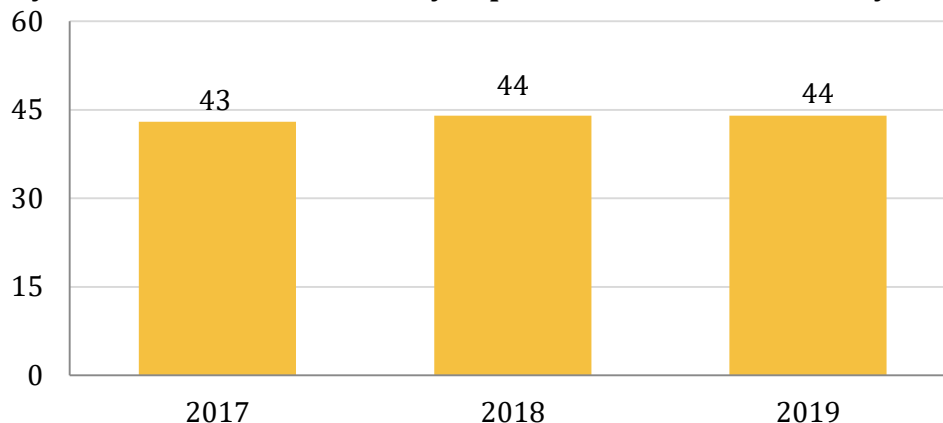
Wykres 22. Liczba rodzin, wobec których została wszczęta procedura „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Sprawozdanie za rok 2017, 2018 i 2019 dotyczące pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Białe Błota z uwzględnieniem działań podjętych w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

W omawianym okresie nieznacznie wzrosła liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”. W latach 2018-2019, względem 2017 roku ich liczba wzrosła o 1 i kształtowała się na poziomie 44. Szczegółowe dane przedstawia kolejny wykres.

Wykres 23. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie za rok 2017, 2018 i 2019 dotyczące pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Białe Błota z uwzględnieniem działań podjętych w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

W obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie działalność prowadzi **Rodzinny Punkt Konsultacyjny udzielający pomocy/porad dla ofiar przemocy w rodzinie** oraz **Kujawsko-Pomorska Niebieska Linia Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie (telefon zaufania)**.

■ Diagnoza problemów społecznych (badania społeczne)

Poniższa tabela przedstawia najważniejsze wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2019 roku wśród dorosłych mieszkańców gminy Białe Błota dotyczącego przemocy.

Tabela 24. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2019 roku wśród dorosłych mieszkańców gminy Białe Błota dotyczące przemocy

Obszar tematyczny	Wnioski
Skala przemocy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Znajomość kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu zadeklarowało 9% respondentów. ▪ Przemocy doświadczyło 32% badanych mieszkańców. ▪ Do zastosowania przemocy przyznało się 23% osób.

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 18% badanych stwierdziło, że istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy.
Stosowanie kar fizycznych wobec dzieci	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Analiza materiału badawczego pod kątem stosowania kar fizycznych wobec dzieci pozwala zauważyć, iż 12% osób biorących udział w badaniu uważa to za dobrą metodę wychowawczą, natomiast 35% nie wie, czy jest to dobra metoda wychowawcza, czy też nie.

Najważniejsze wnioski z badania przeprowadzonego wśród uczniów z gminy Białe Błota dotyczące przemocy i cyberprzemocy przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 25. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2020 roku wśród uczniów z gminy Białe Błota dotyczące przemocy

Obszar tematyczny	Wnioski
Skala przemocy domowej, rówieśniczej i cyberprzemocy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ W kontekście przytoczonych danych można wysnuć wniosek, że przemocy kiedykolwiek w życiu doznał stosunkowo duży odsetek - zadeklarował to średnio co piąty respondent (22%). ▪ Większość ankietowanych doświadczyło przemocy ze strony kolegów ze szkoły i znajomych. ▪ Doświadczenia przemocy ze strony taty zadeklarowało 9% osób, natomiast ze strony mamy - 8% (spośród tych, którzy doświadczyli przemocy, tj. 113 osób). ▪ Zdaniem 24% uczniów, w ich szkole występuje problem przemocy między uczniami. ▪ Cyberprzemocy doświadczył znaczny odsetek badanych, tj. 18% uczniów. ▪ 6% ankietowanych stwierdziło, że zna kogoś w swoim otoczeniu, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu, z kolei 22% uczniów miało trudności w odpowiedzi na to pytanie.

■ Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- wzrost liczby osób stosujących przemoc w rodzinie, którym udzielono porad w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym w porównaniu do 2019 roku,
- znaczny udział dzieci wśród osób, które zostały objęte wsparciem grup roboczych,
- znaczny odsetek mieszkańców deklarujących doświadczenie przemocy,
- część mieszkańców, w których opinii stosowanie kar fizycznych stanowi dobrą metodę wychowawczą,
- występujący problem przemocy rówieśniczej w szkołach,
- możliwy wzrost liczby osób potrzebujących pomocy w formie poradnictwa.

6. Aktywność i integracja społeczna seniorów

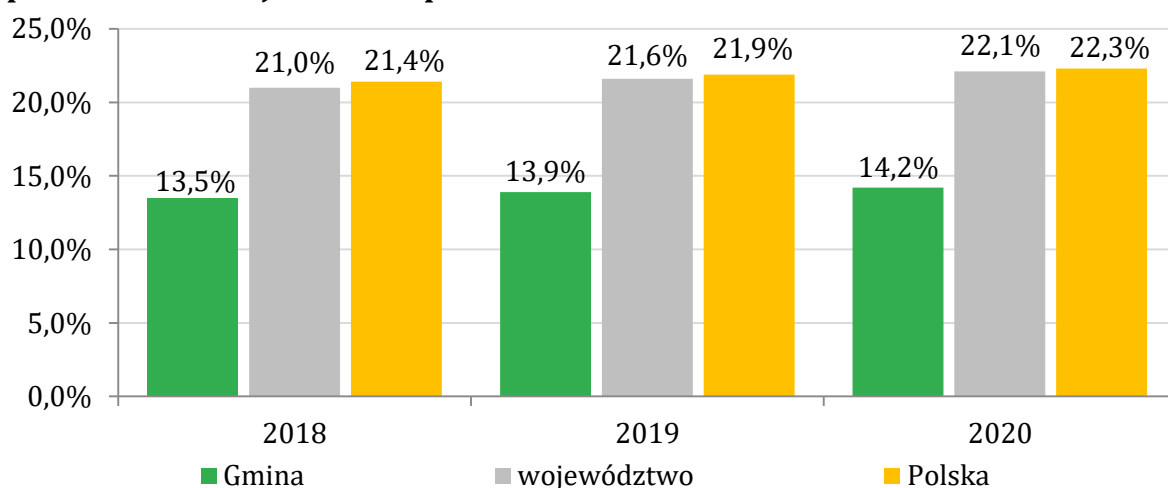
■ Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej, należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie - na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej - jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem Gminy.

Na przestrzeni ostatnich lat można zauważyć wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów.

Z danych GUS wynika, że odsetek osób będących w wieku poprodukcyjnym w gminie Białe Błota jest znacznie niższy względem województwa kujawsko-pomorskiego i całej Polski. Na przestrzeni omawianych lat udział osób w wieku poprodukcyjnym w Gminie, województwie i całej Polsce systematycznie się zwiększał. Różnica między 2018, a 2020 rokiem w gminie Białe Błota wynosi 0,7, w województwie 1,1, natomiast w całym kraju 0,9 pp. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejny wykres.

Wykres 24. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminy Białe Błota, województwie kujawsko-pomorskim i całej Polsce na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej wyniosła w 2020 roku - 89 (55 kobiet i 34 mężczyzn). W stosunku do 2018 roku można dostrzec wzrost liczby korzystających z pomocy społecznej mieszkańców Gminy będących w wieku poprodukcyjnym - w porównaniu do 2020 roku o 39%.

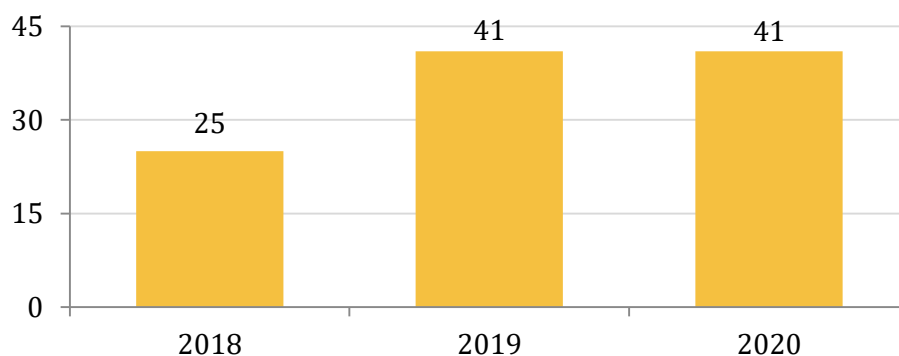
Tabela 26. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
kobiety	41	44	55
mężczyźni	23	26	34
ogółem	64	70	89

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białych Błotach realizował usługi opiekuńcze dla osób, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione lub pomoc świadczona przez rodzinę jest niewystarczająca. W 2020 i 2019 roku objętych tego typu usługami było 41 osób, natomiast w 2018 roku - 25. Rozpatrując dynamikę zmian w tym zakresie, widoczny jest wzrost liczby osób objętych usługami opiekuńczymi, zatem można wnioskować, iż zapotrzebowanie na tego typu pomoc będzie coraz większe.

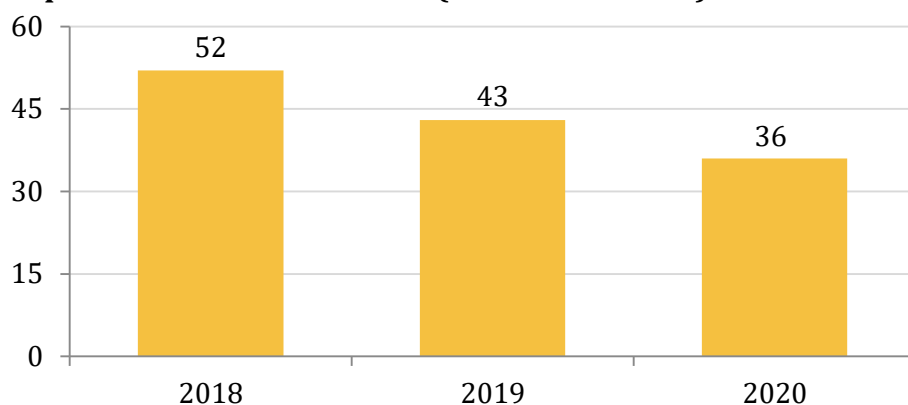
Wykres 25. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Osoba, która ukończyła 75 rok życia, jest uprawniona do dodatku pielęgnacyjnego bez potrzeby weryfikowania jej stanu zdrowia w drodze badania lekarza orzecznika ZUS, jak ma to miejsce wobec pozostałej grupy uprawnionych. W 2020 roku zasiłek pielęgnacyjny został przyznany 36 mieszkańcom Gminy będącym powyżej 75 roku życia. W porównaniu do 2018 roku dostrzegalny jest spadek przyznanych świadczeń w tym zakresie o 31%.

Wykres 26. Zasiłki pielęgnacyjne przyznane osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2018-2020 (liczba świadczeń)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Liczbę osób, którym opłacono pobyt w domach pomocy społecznej oraz przeznaczone na to środki prezentuje poniższa tabela. Domy pomocy społecznej świadczą usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności i nie są zdolne do samodzielnej egzystencji. Kierowanie do DPS i ponoszenie odpłatności za pobyt w nim mieszkańca gminy Białe Błota jest zadaniem własnym Gminy o charakterze obowiązkowym. Na przestrzeni omawianych lat liczba osób przebywających w Domu Pomocy Społecznej wraz z przeznaczoną na ten cel kwotą świadczeń uległa zwiększeniu.

Tabela 27. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba osób	15	18	20
kwota świadczeń (zł)	367 355	507 423	573 898

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Ważną rolę w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz integracji społecznej osób starszych odgrywają funkcjonujące na terenie Gminy Kluby Senior+ (Łochowo, Ciele). Oferta klubów obejmuje zajęcia sportowe, w tym gimnastykę, zajęcia taneczne oraz warsztaty tematyczne - zgodnie z upodobaniami uczestników.

■ Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych,
- stały wzrost na przestrzeni lat udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności,
- wzrost liczby osób i kosztów związanych z pobytem mieszkańców w DPS,
- wzrost liczby osób korzystających z usług opiekuńczych,
- możliwe utrudnienia związane z zawieszeniem działalności ośrodków wsparcia w związku z pandemią COVID-19.

7. Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu

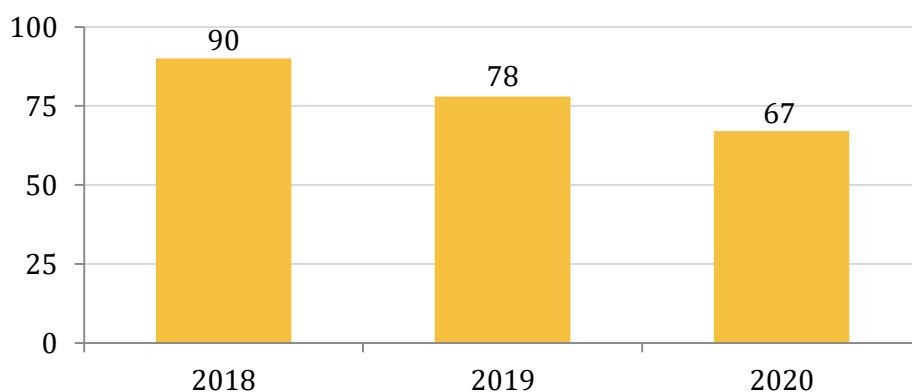
■ Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej jest bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy), jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość. Negatywne skutki bezrobocia odciskają również piętno na funkcjonowaniu rodziny osoby pozostającej bez pracy. W szczególności dotyczy to dzieci osoby bezrobotnej, które odczuwając własną sytuację materialną jako gorszą, w porównaniu do swoich rówieśników, stopniowo mogą izolować się, co jest dotkliwym ograniczeniem naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Bezrobocie jest również przyczyną zaniechania uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym.

W 2020 roku **bezrobocie** znajdowało się na **piątym** miejscu wśród powodów udzielania pomocy i wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Stanowiło tym samym **21%** wszystkich rodzin, które korzystały z pomocy społecznej.

W 2020 roku liczba rodzin korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białych Błotach z powodu bezrobocia kształtowała się na poziomie 67. Na przestrzeni lat 2018-2020 można zauważyć tendencję spadkową liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z tego powodu. W porównaniu do 2018 roku liczba rodzin spadła o 26%.

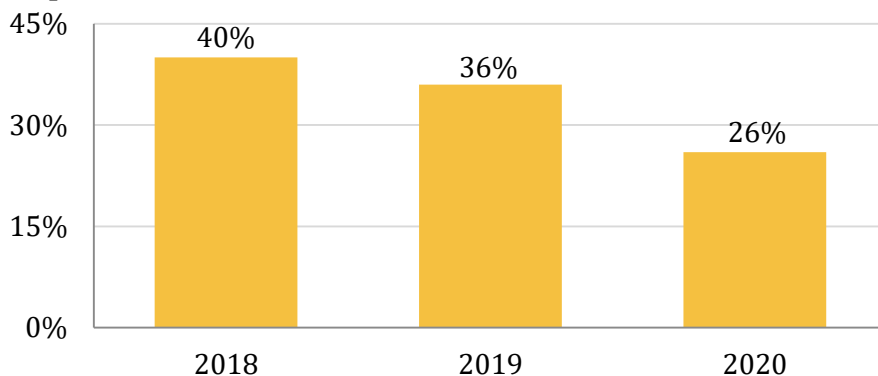
Wykres 27. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej jest obliczany jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. W porównaniu do trzech ostatnich lat obserwowany jest jego spadek - z 40% w 2018 roku do 26% w 2020 roku.

Wykres 28. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

W 2020 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było 2,3% mieszkańców gminy Białe Błota, przy czym udział kobiet był większy (2,9%). Na przestrzeni analizowanych lat dostrzec można wahania w tym zakresie. Udział bezrobotnych mieszkańców Gminy w stosunku do 2018 roku zmniejszył się o 0,3 pp., natomiast względem 2019 roku wzrósł o 0,4 pp. W całej Polsce osoby bezrobotne stanowiły w 2020 roku 4,6% wszystkich mieszkańców, a więc sytuacja w Gminie była pod tym względem korzystniejsza.

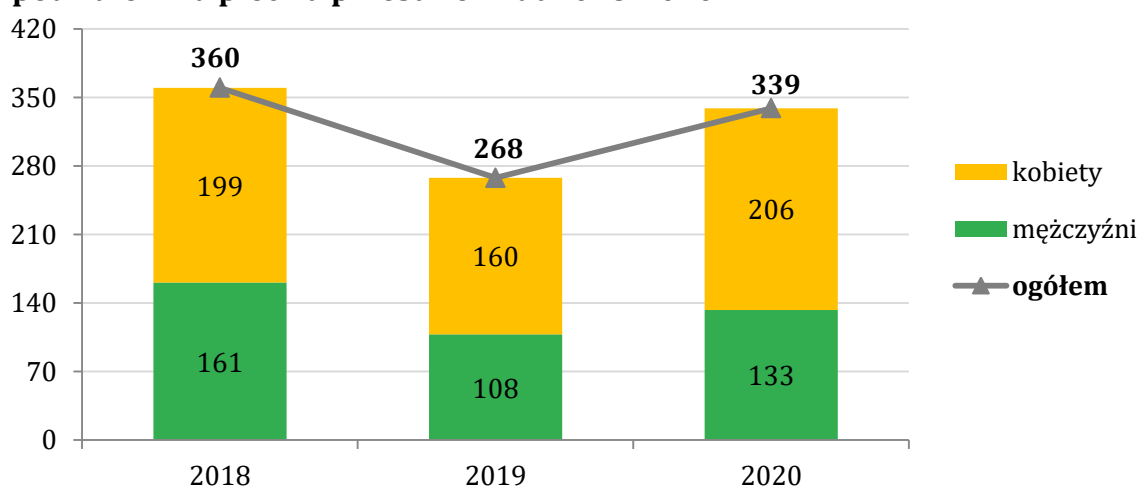
Tabela 28. Udział bezrobotnych mieszkańców Gminy zarejestrowanych w PUP w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci w latach 2018-2020 (w procentach)

wyszczególnienie	2018	2019	2020
kobiety	3,0	2,3	2,9
mężczyźni	2,2	1,4	1,7
ogółem	2,6	1,9	2,3

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Na koniec 2020 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było łącznie 339 mieszkańców gminy Białe Błota. Oznacza to wzrost w stosunku do 2019 roku o 26%, a w porównaniu do roku 2018 - spadek o 6%. Pod względem płci widoczna jest dysproporcja - pozostających bez pracy kobiet było w 2020 roku więcej niż mężczyzn (liczba kobiet - 206, liczba mężczyzn - 133).

Wykres 29. Mieszkańcy Gminy zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Rozpatrując kwestię liczby osób bezrobotnych z podziałem na grupę wiekową można zauważyć, że w stosunku do 2018 roku nastąpił spadek udziału osób przed 25 rokiem życia (o 0,6 pp.) oraz 30 rokiem życia (o 2,8 pp.). W analizowanym okresie wahaniom ulegał udział osób mających więcej niż 50 lat - w porównaniu do 2018 roku wzrósł o 0,2 pp., z kolei względem 2019 roku spadł o 4,2 pp. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 29. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców Gminy w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2018-2020

kategoria wiekowa	31 grudnia 2018		31 grudnia 2019		31 grudnia 2020	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
do 25 roku życia	35	9,7	26	9,7	31	9,1
do 30 roku życia	96	26,7	64	23,9	81	23,9
powyżej 50 roku życia	97	26,9	84	31,3	92	27,1

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Ze zjawiskiem długotrwałego bezrobocia mamy do czynienia w przypadku osoby zarejestrowanej w urzędzie pracy jako bezrobotnej przez okres powyżej 12 miesięcy. Jest to zjawisko niekorzystne z punktu widzenia rynku pracy, ponieważ najczęściej świadczy o tym, że bezrobotny nie ma zamiaru czy możliwości podjęcia zatrudnienia bądź uzyskuje dochody z nielegalnych źródeł. Poniższa tabela przedstawia liczbę długotrwanie bezrobotnych mieszkańców gminy Białe Błota oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców. Dynamika zmian w omawianych latach prezentuje się następująco: nastąpił spadek udziału osób długotrwanie bezrobotnych - z 47,8% w 2018 roku do 38,6% w 2020 roku. Różnica zatem kształtuje się na poziomie 9,2 pp. Należy jednak zauważyć, iż w 2019 roku liczba osób długotrwanie bezrobotnych zmniejszyła się, a w 2020 roku wzrosła.

Tabela 30. Liczba długotrwanie bezrobotnych mieszkańców Gminy oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców w latach 2018-2020

wyszczególnienie	31 grudnia 2018	31 grudnia 2019	31 grudnia 2020
liczba osób	172	104	131
%	47,8	38,8	38,6

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W związku z pandemią COVID-19 oraz związanymi z nią obostrzeniami, pogorszeniu uległa sytuacja na rynku pracy. W czasie pandemii pracę straciło wiele osób, przede wszystkim pracujących w branżach szczególnie dotkniętych wprowadzaniem obostrzeń oraz mających umowy cywilnoprawne. Skutki pandemii na rynku pracy mogą być jednak odroczone w czasie i dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej, między innymi kryzys występujący w wielu branżach. Radzenie sobie z epidemią, a w jej następstwie z kryzysem gospodarczym i pogorszeniem sytuacji na rynku pracy, będzie wymagało w perspektywie najbliższych lat, zwrócenia szczególnej uwagi na podejmowanie działań wspierających mieszkańców w tym zakresie.

■ Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyższej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- wzrost liczby mieszkańców Gminy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w porównaniu do 2019 roku,
- znaczny udział osób mających więcej niż 50 lat w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców,
- znaczny udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców,
- bezrobocie stanowiące jeden z głównych powodów ubiegania się o pomoc społeczną wśród beneficjentów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- ryzyko pogorszenia się sytuacji na rynku pracy spowodowane pandemią COVID-19.

8. Wsparcie osób z problemem ubóstwa

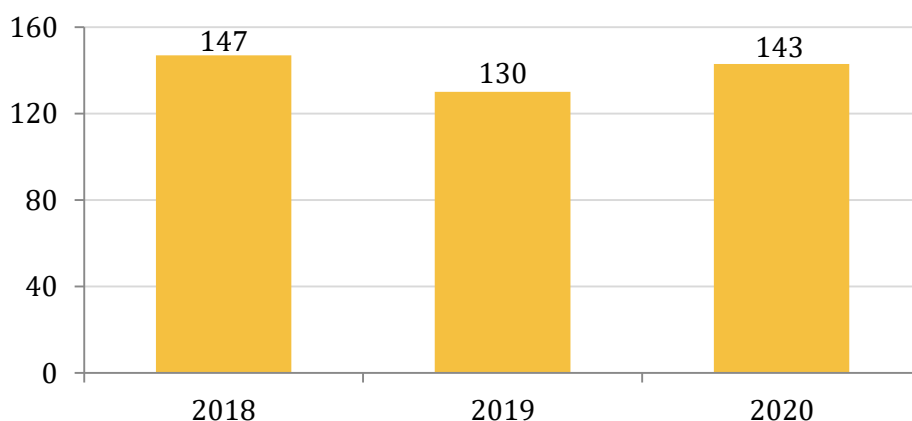
■ Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawniane były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

W 2020 roku **ubóstwo** znajdowało się na **drugim** miejscu wśród powodów udzielania pomocy i wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Stanowiło tym samym **44%** wszystkich rodzin, które korzystały z pomocy społecznej.

W 2020 roku liczba rodzin korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białych Błotach z powodu bezrobocia kształtowała się na poziomie 143. Na przestrzeni lat 2018-2020 można zauważyć wahania liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z tego powodu. W porównaniu do 2018 roku liczba rodzin spadła o 2,7%, natomiast względem 2019 roku wzrosła o 10%.

Wykres 30. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku zasiłek stały pobierało 38 osób, tj. 1 więcej niż w 2019 roku i jednocześnie o 6 więcej w stosunku do 2018 roku. W przypadku zasiłku okresowego i celowego, w omawianym okresie można zauważyć tendencję spadkową liczby ich świadczeniobiorców. Zasiłek okresowy został przyznany w 2020 roku 56 osobom, czyli o 24% mniej niż 2018 roku, z kolei zasiłek celowy w przedmiotowym roku przyznano 234 osobom - o 4 mniej niż w 2018 roku. Szczegółowe dane wraz z wydatkowaną kwotą świadczeń przedstawia kolejna tabela.

Tabela 31. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2018-2020

rodzaj zasiłku	2018		2019		2020	
	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń
zasiłek stały	32	178 818	37	204 239	38	202 547
zasiłek okresowy	74	85 000	65	96 873	56	85 600
zasiłek celowy	238	466 965	234	480 037	234	452 675

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białych Błotach od stycznia 2019 roku realizuje program „Posiłek w szkole i w domu”, który zastąpił realizowany w latach poprzednich program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się trudnej sytuacji materialnej, osób samotnych, w podeszłym wieku i z niepełnosprawnością. W 2020 roku świadczenie pieniężne w ramach tego Programu zostało przyznane 146 osobom, natomiast niepieniężne w formie posiłku - 57. W ciągu ostatnich trzech lat liczba osób korzystająca ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych przyznanych w ramach omawianego programu uległa spadkowi.

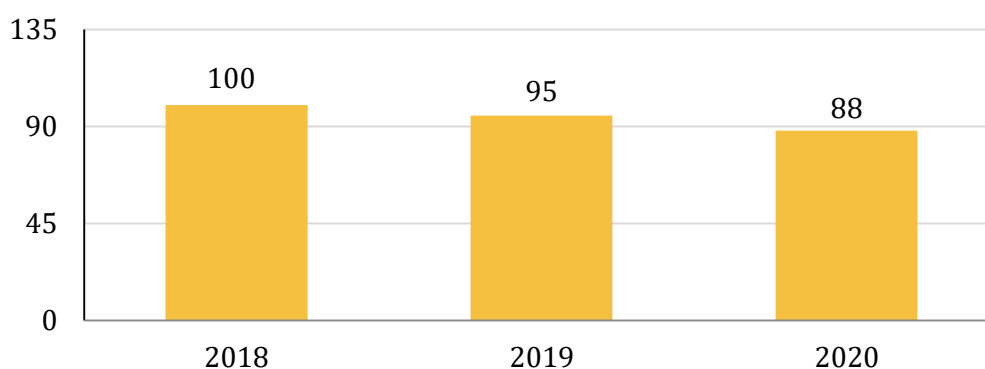
Tabela 32. Liczba osób korzystających ze świadczenia pieniężnego i niepieniężnego przyznanego w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” i „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
świadczenie pieniężne	174	157	146
świadczenie niepieniężne	95	67	57

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Osoby uzyskujące niskie dochody lub pozbawione dochodów mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych z związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. W 2020 roku świadczenie pieniężne w formie dodatków mieszkaniowych otrzymało 88 gospodarstw domowych, czyli mniej niż w latach ubiegłych - w porównaniu do 2018 roku o 12%.

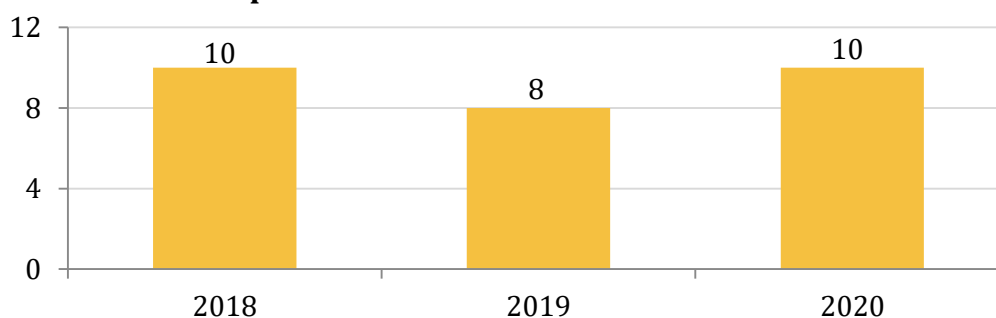
Wykres 31. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności - jest często zarówno przyczyną ubóstwa jak i jego skutkiem. W 2020 roku z powodu bezdomności pomoc i wsparcie otrzymało 10 osób. W latach 2018-2020 ich liczba ulegała nieznacznym wahaniom, szczegółowe dane przedstawia kolejny wykres.

Wykres 32. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

■ Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

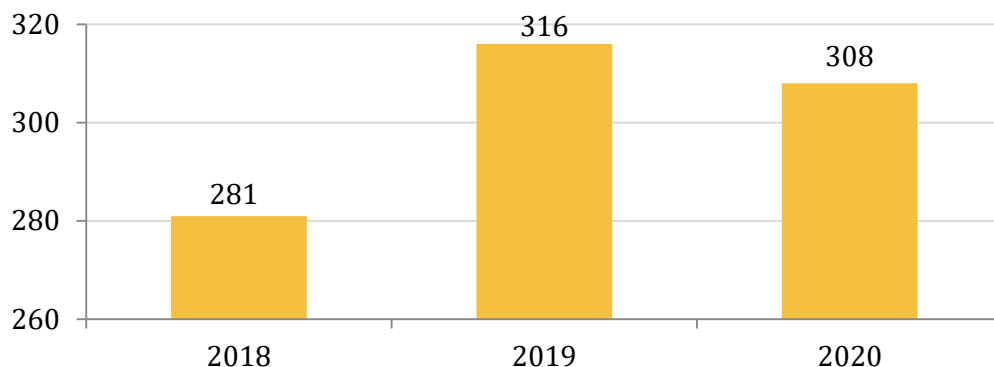
- występujący problem ubóstwa na terenie Gminy - ubóstwo jako drugi w kolejności powód ubiegania się o wsparcie w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej wśród mieszkańców,
- wzrost liczby osób pobierających zasiłek stały,
- ograniczenie możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb bytowych w wyniku niedoboru środków finansowych, skutkujące funkcjonowaniem w sytuacji zagrożenia egzystencji,
- występujący na terenie Gminy problem bezdomności,
- ograniczona aktywność zawodowa i społeczna wśród osób dorosłych; przyjmowanie pozycji społecznej „osoby ubogiej” jako stałej formy funkcjonowania społecznego, która prowadzi do zjawiska wyuczonej bezradności.

9. Problem przestępczości

■ Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

W 2020 roku w gminie Białe Błota stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 308 przestępstw, co oznacza, iż na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 13 przestępstw. Wartość ta jest mniejsza od wartości dla województwa kujawsko-pomorskiego, gdzie wynosi 18 oraz całej Polski, gdzie kształtuje się na poziomie 20. Analiza materiału badawczego pokazuje, że na przestrzeni lat 2018-2020 liczba stwierdzonych przestępstw w Gminie ulegała wahaniom.

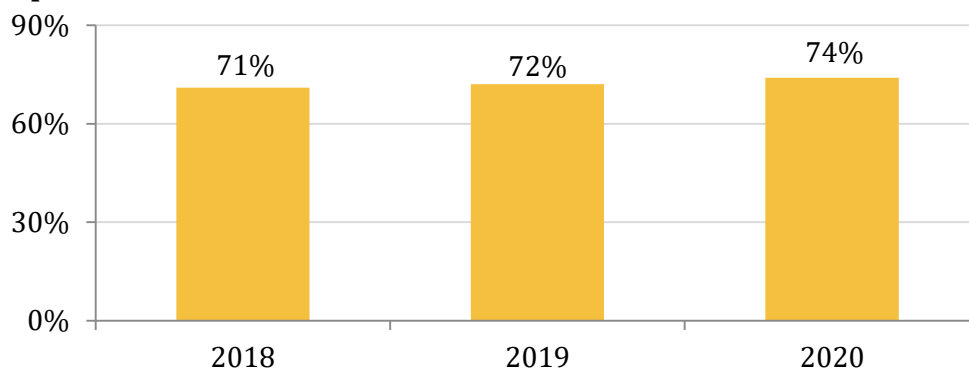
Wykres 33. Liczba przestępstw stwierdzonych w gminie Białe Błota na przestrzeni lat 2018-2020 (prezentowane dane są wartościami szacunkowymi bazującymi na ilości mieszkańców powiatu oraz mieszkańców Gminy)

Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl>

Rozpatrując kwestie wykrywalności sprawców przestępstw na terenie gminy Białe Błota w 2020 roku można zauważyć, że wskaźnik ten kształtuje się na takim samym poziomie jak na terenie województwa kujawsko-pomorskiego (74%) i jest jednocześnie nieznacznie wyższy niż na terenie całej Polski (73%). Z danych statystycznych wynika, że w stosunku do 2018 roku wskaźnik wykrywalności przestępstw ogółem wzrósł - w porównaniu do 2018 roku o 3 pp.

Wykres 34. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w gminie Białe Błota na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl>

W 2019 roku na terenie Gminy odnotowano 271 interwencji domowych - to o 19% więcej niż w 2019 roku. W przedmiotowym roku przeprowadzono również 381 postępowań, czyli o 8% więcej niż w 2019 roku. W omawianym okresie nieznacznie zmniejszyła się liczba prowadzonych postępowań karnych związanych z prowadzeniem pojazdu w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego. Szczegółowe dane przedstawia kolejna tabela.

Tabela 33. Dane dotyczące poszczególnych działań Komisariatu Policji w Białych Błotach na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba interwencji domowych	262	227	271
liczba prowadzonych postępowań karnych związanych z prowadzeniem pojazdu w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego	43	42	39
liczba prowadzonych postępowań	391	353	381

Źródło: dane udostępnione przez Komisariat Policji w Białych Błotach

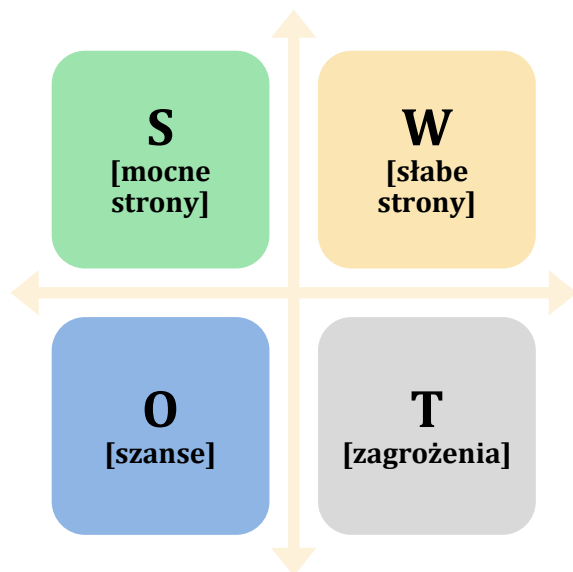
■ Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejszy obszar problemowy w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- wzrost liczby przestępstw stwierdzonych na terenie Gminy w porównaniu do 2018 roku,
- wzrost liczby przeprowadzonych interwencji domowych oraz ogólnej liczby prowadzonych postępowań.

10. Analiza SWOT

Jedną z najczęściej stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot. Poniższa grafika przedstawia sposób definiowania grup czynników w metodzie SWOT.

MOCNE STRONY

wewnętrzne czynniki pozytywne

to przede wszystkim to, co wyróżnia na tle innych. Są to te dziedziny działalności, które tworzą potencjał i pozytywny wizerunek instytucji.

SZANSE

zewnętrzne czynniki pozytywne

to wszystkie wydarzenia i procesy w otoczeniu, które tworzą sprzyjające dla instytucji sytuacje. Są to takie kierunki działalności, które mogą przynieść w przyszłości pozytywne, rozwojowe społecznie efekty.

SŁABE STRONY

wewnętrzne czynniki negatywne

to te aspekty funkcjonowania, które ograniczają sprawność i mogą blokować rozwój instytucji.

ZAGROŻENIA

zewnętrzne czynniki negatywne

to zbiór możliwych sytuacji i procesów, które mogą tworzyć niekorzystne dla instytucji warunki rozwoju w jego otoczeniu. Zagrożenia są postrzegane jako bariery, utrudnienia i możliwe niebezpieczeństwa dla zakładanych procesów.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Wzrost liczby mieszkańców Gminy.	Znaczny wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni ostatnich lat.
Dodatni przyrost naturalny.	Niewystarczająca liczba miejsc w żłobku zapewniającym opiekę dzieciom w wieku do lat 3.
Spadek wskaźnika deprywacji lokalnej.	Wzrost liczby osób długotrwale pobierających świadczenia z pomocy społecznej w 2020 roku.
Wzrost salda migracji wewnętrznych na terenie Gminy.	Wzrost liczby udzielonych zasiłków pielęgnacyjnych dla dziecka z niepełnosprawnością.
Różnorodna oferta kulturalna i rekreacyjna dostępna dla mieszkańców Gminy.	Wzrost liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, w tym w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w 2020 roku.
Wzrost liczby podmiotów gospodarczych.	Znaczny wzrost liczby rodzin, których powodem korzystania z pomocy GOPS była bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.
Rozwijające się ośrodki wsparcia - m.in. Klub Senior+ w Cielu i Łochowie, Środowiskowy Dom Samopomocy w Cielu, Warsztat Terapii Zajęciowej oraz Ośrodki Wsparcia i Integracji.	Niepełnosprawność, ubóstwo i długotrwała lub ciężka choroba jako główne powody udzielania pomocy i wsparcia GOPS.
Wysoki poziom średniej wyników egzaminu ósmoklasisty na terenie Gminy.	Wzrost łącznej wartości sprzedanego na terenie Gminy alkoholu.
Spadek liczby wszczętych procedur „Niebieskie Karty” na przestrzeni trzech ostatnich lat.	

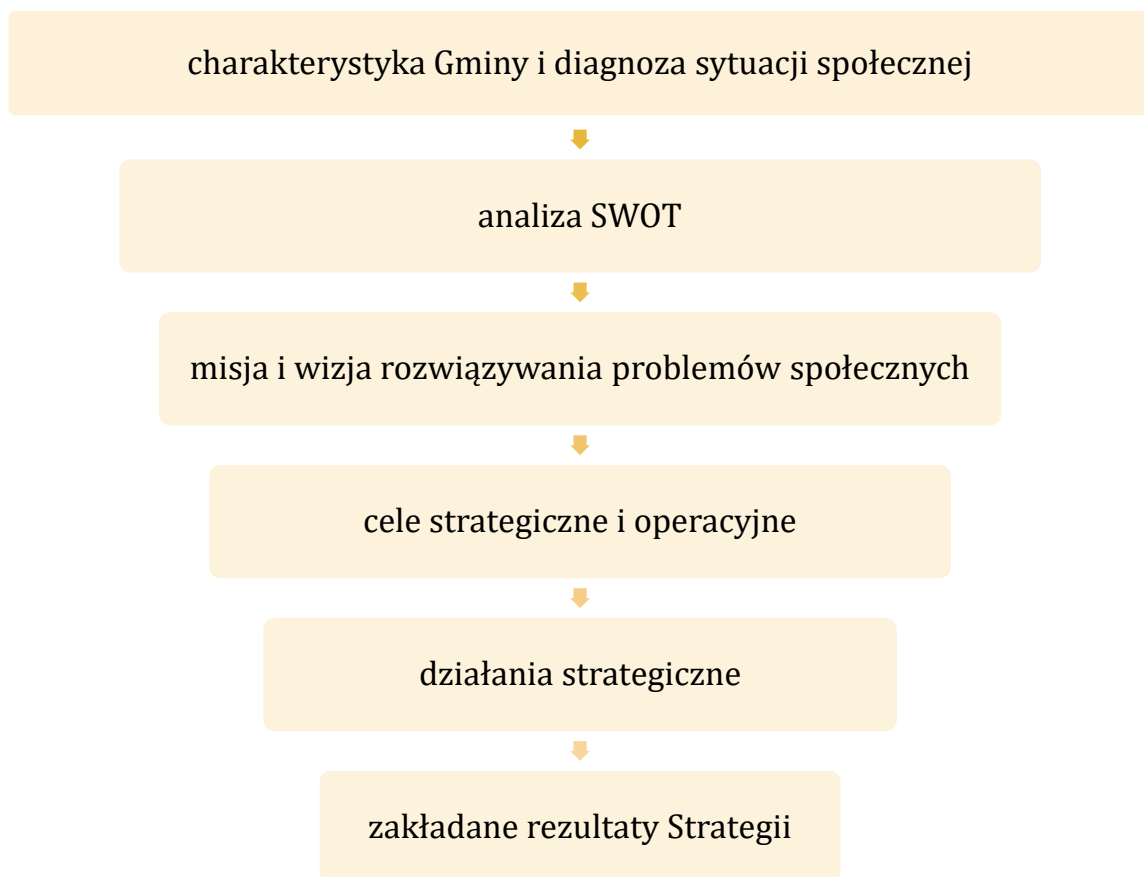
<p>Dostępna na terenie Gminy baza instytucji prowadzących działalność w zakresie polityki społecznej oraz innych działań wspierających mieszkańców (m.in. GOPS, GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, GCK, BP, Rodzinny Punkt Konsultacyjny, samopomocowa grupa wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych).</p>	
<p>Szeroko rozwinięta działalność z zakresu profilaktyki uzależnień w jednostkach oświaty.</p>	
<p>Aktywność i zaangażowanie władz samorządowych w zakresie kształtowania polityki społecznej.</p>	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>Pozyskanie zewnętrznych środków finansowania (m.in. unijnych) na rozwój Gminy.</p>	<p>Starzejące się społeczeństwo.</p>
<p>Aktywizacja społeczna mieszkańców, rozwój fizyczny i sportowy.</p>	<p>Samotność i izolacja osób starszych, wykluczenie cyfrowe oraz spadek aktywności społecznej seniorów.</p>
<p>Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.</p>	<p>Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.</p>
<p>Rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych oraz polityki senioralnej Gminy.</p>	<p>Konsekwencje gospodarcze i zdrowotne spowodowane pandemią COVID-19 (w tym rozwój problemów uzależnień, zaburzeń psychicznych i zachowań suicydalnych wynikających z długotrwałej izolacji i ograniczeń).</p>

Skuteczność podejmowanych działań służących rozwiązywaniu problemów społecznych oraz przeciwdziałaniu im dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej.	Zwiększenie skali problemów wychowawczo-opiekuńczych.
Dostęp mieszkańców do informacji na temat możliwych form pomocy w przypadku problemów uzależnień i przemocy.	Narastające zjawisko wyuczonej bezradności wśród osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie.
Rozwijająca się współpraca instytucji i organizacji realizujących zadania z zakresu rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców.	Ryzyko zwiększenia się liczby mieszkańców potrzebujących pomocy instytucjonalnej.
Szkolenia i podnoszenie kompetencji kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.	

IV. Część programowa

Część programowa Strategii składa się z następujących elementów: misji i wizji rozwiązywania problemów społecznych, celów strategicznych i operacyjnych, zaplanowanych do realizacji działań, zakładanych rezultatów Strategii, sposobów aktualizacji, monitorowania i ewaluacji, ram finansowych oraz przepisów dotyczących wdrażania. Punktem wyjściowym dla przedstawionych w tej części prognoz, jest diagnoza sytuacji społecznej oraz analiza SWOT, będąca skutecznym narzędziem oceny uwarunkowań strategicznych. Przeprowadzona analiza przyniosła informacje niezbędne do podjęcia decyzji planistycznych i sformułowania kierunków rozwiązywania problemów społecznych.

Rysunek 5. Elementy procesu planowania strategicznego

Źródło: opracowanie własne

1. Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja Strategii służy do opisu obrazu Gminy w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia stan, który chcemy uzyskać w najbardziej korzystnych warunkach rozwoju. Wyznacza ona określony punkt orientacyjny. **Wizja** rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy Białe Błota została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów problemowych w części diagnostycznej. Brzmi ona następująco:

Gmina Białe Błota dąży do rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców, umożliwia im rozwój oraz stwarza warunki do integracji społecznej osób starszych, z niepełnosprawnościami, a także osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Tak sformułowana wizja pozwala na zdefiniowanie **misji**, czyli ogólnego celu, który pokazuje kierunek, w którym Gmina zmierza. Brzmi ona:

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Białe Błota jest podniesienie jakości życia mieszkańców, zintensyfikowanie działań wspierających oraz integrowanie społeczności lokalnej.

1. Cele strategiczne i operacyjne

W oparciu o wnioski wynikające z analizy danych dotyczących poszczególnych dziedzin sformułowano cele strategiczne, których realizacja da możliwość zredukowania niekorzystnych zjawisk społecznych. Dla każdego z celów strategicznych, wyznaczono cele operacyjne, przy których zaprezentowane zostały planowane zadania (kierunki działań). Przyczynią się one do realizacji celów strategicznych. Określone zostały także podmioty odpowiedzialne, podmioty współpracujące, wskaźniki realizacji zadań, termin realizacji poszczególnych zadań, zakładane rezultaty oraz źródła finansowania.

Cel strategiczny nr 1	Ograniczenie problemów opiekuńczo-wychowawczych i poprawienie funkcjonowania rodziny.
Cel strategiczny nr 2	Zapewnienie wsparcia osobom z niepełnosprawnościami i starszym.
Cel strategiczny nr 3	Rozwijanie profilaktyki przeciwdziałania uzależnieniom oraz zredukowanie dysfunkcji w rodzinie.
Cel strategiczny nr 4	Udzielanie kompleksowej i skutecznej pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie.
Cel strategiczny nr 5	Aktywizacja lokalnego rynku pracy oraz łagodzenie skutków bezrobocia.
Cel strategiczny nr 6	Ograniczenie marginalizacji społecznej osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.
Cel strategiczny nr 7	Rozwijanie profilaktyki prozdrowotnej i poprawa dobrostanu psychicznego mieszkańców.

CEL STRATEGICZNY NR 1

Ograniczenie problemów opiekuńczo-wychowawczych i poprawienie funkcjonowania rodziny.

Cel operacyjny nr 1					
Podniesienie jakości funkcjonowania rodzin oraz rozwój kompetencji opiekuńczo-wychowawczych.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Wdrożenie systemowych form wsparcia rodzin, w szczególności mających trudności opiekuńczo-wychowawcze, poprzez pracę socjalną i pomoc asystenta rodziny.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	2022-2031	GOPS	Budżet Gminy, Budżet Państwa, Inne środki pozabudżetowe
Udzielanie przez GOPS pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych oraz innych świadczeń i programów.	Poprawa materialna rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji.	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń GOPS.	2022-2031	GOPS, UG	Budżet Gminy, Budżet Państwa, Inne środki pozabudżetowe
Rozpowszechnianie informacji dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego, psychologicznego i prawnego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.	Wzrost świadomości mieszkańców na temat możliwości uzyskania wsparcia na terenie Gminy.	Liczba rozpowszechnionych informacji.	2022-2031	GOPS, UG, jednostki oświatowe	Budżet Gminy
Organizowanie warsztatów dla rodziców wzmacniających kompetencje wychowawcze.	Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców z terenu Gminy.	Liczba rodziców biorących udział w warsztatach wzmacniających kompetencje wychowawcze. Liczba zorganizowanych warsztatów.	Rok: 2022, 2024, 2026, 2028, 2030	GOPS, UG, jednostki oświatowe	Budżet Gminy
Zabezpieczenie pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.	Poprawa sytuacji dzieci znajdujących się w pieczy zastępczej.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	2022-2031	GOPS, PCPR, Sąd, placówki opiekuńczo-wychowawcze	Budżet Gminy, Budżet Powiatu

Utworzenie publicznego żłobka.	Zapewnienie opieki dzieciom do lat 3 oraz umożliwienie rodzicom podjęcie zatrudnienia.	Liczba miejsc dostępnych w żłobku/klubie dziecięcym.	2024-2026	UG	Budżet Gminy, Budżet Państwa, Inne środki pozabudżetowe
Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka, poprzez współpracę międzyinstytucjonalną.	Spójny i efektywny system pomocy rodzinie.	Liczba rodzin i dzieci, którym udzielono pomocy.	2022-2031	GOPS, jednostki oświatowe, placówki wychowawczo-opiekuńcze, placówki ochrony zdrowia, Sąd, KP, NGO	Brak kosztów
Cel operacyjny nr 2					
Organizowanie działań mających na celu integrację rodzin, wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży oraz poprawa ich funkcjonowania społecznego.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Kontynuowanie działalności Świetlicy Socjoterapeutycznej „Małgosia” oraz Ośrodków Wsparcia i Integracji.	Kompensowanie trudności wychowawczych w rodzinie oraz organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci uczęszczających do placówek.	2022-2031	GOPS, UG	Budżet Gminy
Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez współpracę z jednostkami oświatowymi oraz świetlicami.	Poprawa sytuacji życiowej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez pomoc ze strony jednostek oświatowych oraz świetlic.	Liczba jednostek oświatowych, z którymi podejmowano współpracę w celu monitorowania sytuacji dziecka.	2022-2031	GOPS, jednostki oświatowe, Sąd, placówki ochrony zdrowia	Bez kosztów
Współpracowanie z jednostkami oświatowymi w celu dostosowywania podejmowanych działań do występujących wśród dzieci, młodzieży oraz ich rodzin problemów.	Poprawa jakości i stopnia dostosowania usług skierowanych do dzieci i młodzieży.	Liczba jednostek z którymi podjęto współpracę.	2022-2031	GOPS, jednostki oświatowe, PCPR	Bez kosztów
Systematyczne doposażanie jednostek oświatowych w profesjonalny sprzęt.	Wzrost poziomu edukacji w szkołach.	Liczba działań podjętych w celu doposażenia jednostek oświatowych.	2022-2031	UG, jednostki oświatowe	Budżet Gminy, Budżet Państwa
Organizowanie, wspieranie i promocja imprez/ wydarzeń adresowanych do rodzin z dziećmi.	Wzrost integracji rodzin z dziećmi.	Liczba zorganizowanych imprez. Liczba uczestników.	2022-2031	UG, GOPS, jednostki oświatowe, GCK, BP	Budżet Gminy, Budżet Państwa

Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.	Organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży, podejmowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez uczniów.	Liczba dostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych.	2022-2031	UG, jednostki oświatowe, GCK, BP, GCEiS	Budżet Gminy, Budżet Państwa
--	---	--	-----------	---	------------------------------

CEL STRATEGICZNY NR 2

Zapewnienie wsparcia osobom z niepełnosprawnościami i starszym.

Cel operacyjny nr 1					
Poprawa funkcjonowania osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz wzrost ich jakości życia.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Rozszerzenie współpracy z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych i wspieranie ich działalności.	Zintensyfikowanie działań mających na celu współpracę z NGO.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	2022-2031	GOPS, NGO	Budżet Gminy
Udzielanie pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnościami i starszym.	Poprawa warunków bytowych osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.	Liczba osób objętych pomocą materialną.	2022-2031	GOPS	Budżet Gminy, Budżet Państwa
Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych.	Poprawa jakości usług opiekuńczych i stopnia ich rozpowszechnienia.	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi. Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych.	2022-2031	GOPS, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy, Budżet Państwa
Dostosowywanie infrastruktury Gminy (punktów handlowych, usługowych, kulturalnych, sportowych itp.) do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób z niepełnosprawnościami po obiektach infrastruktury gminnej.	Liczba obiektów infrastruktury gminnej dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.	Rok: 2023, 2026, 2029, 2031	UG, jednostki organizacyjne gminy, Starostwo Powiatowe, jednostki organizacyjne powiatu	Budżet Gminy, PFRON, Budżet Powiatu, Fundusze Europejskie
Zapewnienie miejsc w Domach Pomocy Społecznej.	Poprawa warunków bytowych osób wymagających całodobowej opieki.	Liczba mieszkańców przebywających w Domach Pomocy Społecznej.	2022-2031	GOPS	Budżet Gminy

Prowadzenie i promocja nowoczesnych rozwiązań opieki nad osobami starszymi i z niepełnosprawnościami (np. teleopieka).	Poprawa dostępności do nowoczesnych usług opieki dla osób z niepełnosprawnościami starszych.	Liczba osób objętych nowoczesnymi rozwiązaniami w zakresie opieki.	2022-2031	GOPS, NGO	Budżet Gminy, Budżet Państwa, PFRON
Cel operacyjny nr 2					
Wzrost aktywności i integracji społecznej seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami, a także kształtowanie pozytywnych postaw mieszkańców Gminy wobec osób starszych i z niepełnosprawnościami.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Rozwój działalności Klubów Senior + w Łochowie i Cielu.	Integracja społeczna osób starszych.	Liczba uczestników.	2022-2031	GOPS	Budżet Gminy, Budżet Państwa
Propagowanie i organizowanie wolontariatu w odpowiedzi na potrzeby osób starszych i z niepełnosprawnościami.	Zapewnienie pomocy i towarzystwa osobom starszym i z niepełnosprawnościami oraz wspieranie ich w czynnościach życia codziennego.	Liczba podjętych działań propagujących wolontariat. Liczba osób uczestniczących w wolontariacie.	2022-2031	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy
Kontynuowanie działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej „Dąb”, Zakładu Aktywności Zawodowej „Ośrodek Sportu i Rehabilitacji”, oraz Centrum Integracji i Rehabilitacji „REVITA”, w tym organizowanie zajęć rekreacyjno-sportowych, kulturalnych, promujących zdrowy i aktywny tryb życia oraz mających na celu integrację społeczną seniorów i osób z niepełnosprawnościami.	Poprawa dostępności do zajęć sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami, wzrost ich aktywności społecznej oraz umiejętności.	Liczba seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w zajęciach.	2022-2031	GOPS, UG, BP, GCK, NGO, Starostwo Powiatowe	Budżet Gminy, Budżet Powiatu, Fundusze Europejskie
Wspieranie działalności jednostek i organizacji realizujących działania na rzecz seniorów.	Zagospodarowanie czasu wolnego osób starszych oraz ich integracja społeczna.	Liczba uczestników zajęć organizowanych przez jednostki realizujące działania na rzecz seniorów.	2022-2031	GOPS, UG, Kluby Senior +, GCK, BP	Budżet Gminy, Budżet Powiatu, Budżet Państwa

Promowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej i z niepełnosprawnościami w społeczności lokalnej.	Zmiana postaw i zachowań środowiska lokalnego wobec seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami.	Liczba podjętych działań promujących.	2022-2031	GOPS, UG, BP, GCK, NGO, jednostki oświatowe, Starostwo Powiatowe	Budżet Gminy, Inne środki pozabudżetowe, Budżet Powiatu, PFRON
Realizowanie projektów socjalnych i programów adresowanych do osób starszych i z niepełnosprawnościami.	Zwiększenie realizowanych projektów na rzecz osób starszych oraz z niepełnosprawnościami o 20%.	Liczba zrealizowanych projektów/ programów. Liczba uczestników.	2022-2031	GOPS, UG, NGO, GCK, BP, Starostwo Powiatowe, PCPR	Budżet Gminy, Budżet Powiatu, PFRON, Budżet Państwa, Inne środki pozabudżetowe
Prowadzenie akcji informacyjnych/ warsztatów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród osób starszych.	Liczba podjętych akcji informacyjnych/ przeprowadzonych warsztatów.	Rok: 2024, 2028	GOPS, UG, BP, GCK, NGO, KP, Starostwo Powiatowe, PCPR	Budżet Gminy, Inne środki pozabudżetowe

CEL STRATEGICZNY NR 3

Rozwijanie profilaktyki przeciwdziałania uzależnieniom oraz zredukowanie dysfunkcji w rodzinie.

Cel operacyjny nr 1					
Rozwój systemu pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych oraz ich rodzin.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej rodzinom z problemem uzależnienia.	Poprawa warunków bytowych rodzin z problemem uzależnienia.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna i niematerialna.	2022-2031	GOPS	Budżet Gminy, Budżet Państwa
Rozwój działalności Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego	Dostęp do pomocy i wsparcia rodzin z problemem uzależnienia.	Liczba udzielonych porad. Liczba osób, którym udzielono porad.	2022-2031	GOPS, GKRPA, UG	Budżet Gminy, Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Wspieranie rozwoju grupy wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych (AA).	Poszerzona oferta pomocy grupy samopomocowej dla osób uzależnionych i ich rodzin.	Liczba osób uczestniczących w grupach samopomocowych.	2022-2031	GOPS, GKRPA, NGO, UG	Budżet Gminy, Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Wzrost liczby osób podejmujących terapię w placówkach leczenia odwykowego.	Liczba osób wobec, których podjęte zostały rozmowy motywujące.	2022-2031	GOPS, GKRPA, UG	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Wspieranie placówek leczenia uzależnienia od alkoholu, między innymi w zakresie ponadpodstawowych świadczeń terapeutycznych dla osób uzależnionych.	Rozszerzenie zakresu świadczonych usług dla mieszkańców Gminy w placówkach leczenia uzależnień, wzrost skuteczności terapii.	Liczba środków finansowych przekazanych placówkom leczenia uzależnień.	2022-2031	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu; kierowanie wniosków do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz kierowanie wniosków do sądu.	Zwiększenie liczby osób kończących leczenie odwykowe.	Liczba wniosków skierowanych do sądu. Liczba wydanych opinii.	2022-2031	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Rozszerzenie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin.	Zintegrowany system wspierania osób doświadczających problemu uzależnień.	Liczba osób, którym udzielono pomocy.	2022-2031	GKRPA, GOPS, NGO, KP, Sąd, PCPR	Brak kosztów

Cel operacyjny nr 2

Wzrost świadomości dzieci i młodzieży w zakresie zdrowego stylu życia, opóźnienie inicjacji alkoholowej, a także promowanie właściwych postaw wśród mieszkańców względem używania substancji psychoaktywnych.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Kontynuowanie przeprowadzanych w szkołach programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA, ORE, KBdSPN, IPIŃ związanych z tematyką uzależnień.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień, rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki. Liczba przeprowadzonych programów.	2022-2031	GKRPA, GOPS, jednostki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Organizowanie w szkołach warsztatów i innych form edukacyjnych dotyczących uzależnień oraz zajęć pozalekcyjnych z elementami profilaktyki.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień, rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych.	2022-2031	GKRPA, jednostki oświatowe, świetlice	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie wypoczynku z programem i profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemami uzależnień.	Ograniczenie zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci biorących udział w wypoczynku z programem profilaktycznym.	2022-2031	GOPS, GKRPA, UG, GCEiS, placówki oświatowe	Budżet Gminy, Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja warsztatów profilaktycznych dla rodziców dotyczących profilaktyki uzależnień.	Podniesienie poziomu wiedzy rodziców na temat uzależnień.	Liczba rodziców biorących udział w warsztatach profilaktycznych.	2022-2031	GOPS, GKRPA, jednostki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu
Przeprowadzanie szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i dla sprzedawców dotyczącego konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nie odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.	Ograniczenie dostępności alkoholu dla dzieci.	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami.	2022-2031	GKRPA, GOPS	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie szkoleń dla członków GKRPA i innych grup zawodowych (m.in. pedagogów, nauczycieli, wychowawców, pracowników socjalnych, asystentów rodziny, policjantów) z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Wzrost wiedzy specjalistów z zakresu profilaktyki uzależnień, zwiększenie skuteczności oddziaływać profilaktycznych.	Liczba uczestników zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	2022-2031	GKRPA, GOPS, KP, jednostki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Realizowanie działań profilaktycznych wśród mieszkańców mających na celu uświadomienie konsekwencji spożywania alkoholu, a przede wszystkim: spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży oraz prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu.	Zmniejszenie skali prowadzenia pojazdów przez osoby nietrzeźwe oraz spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży.	Liczba zorganizowanych działań profilaktycznych. Liczba uczestników.	2022-2031	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień.	Zmiana postaw mieszkańców względem używania substancji psychoaktywnych.	Liczba ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych.	2022-2031	GKRPA, GOPS, UG, KP, NGO	Budżet Gminy, Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

CEL STRATEGICZNY NR 4

Udzielanie kompleksowej i skutecznej pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie.

Cel operacyjny nr 1					
Rozwój systemu wsparcia dla osób doświadczających przemocy oraz podniesienie dostępności do specjalistycznej pomocy w tym zakresie.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Realizowanie planowanych zadań zawartych w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.	Ograniczenie skali przemocy w rodzinie na terenie Gminy.	Liczba zrealizowanych zadań Programu.	2022-2031	Realizatorzy Programu i podmioty współpracujące	Budżet Gminy
Pomoc rodzinom doznającym przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Spadek liczby rodzin, w których występuje przemoc.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”. Liczba wszczętych procedur. Liczba zakończonych procedur.	2022-2031	GOPS, GKRPA, KP, ZI, jednostki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, Sąd	Budżet Gminy

Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w lokalnych mediach oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie.	Zwiększenie dostępu do informacji na temat pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba działań informacyjnych. Liczba rozpowszechnionych informacji.	2022-2031	GOPS, GKRPA, ZI	Budżet Gminy, Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizacja szkoleń dla pracowników instytucjonalnych w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”.	Poszerzenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uczestników szkoleń.	2022-2031	GOPS, GKRPA, ZI, jednostki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, Sąd	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Rozwój działalności Punktu Konsultacyjnego udzielającego pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie oraz grup terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie.		Liczba udzielonych porad.	2022-2031	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.	Dostosowanie oferty pomocowej do potrzeb mieszkańców i skali problemu.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie.	2022-2031	GOPS, GKRPA, ZI	Budżet Gminy, Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Cel operacyjny nr 2

Zintensyfikowanie działań w zakresie podniesienia świadomości mieszkańców w zakresie przemocy w rodzinie oraz wzrost wrażliwości społecznej na jej przejawy.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dla rodziców w celu podnoszenia ich kompetencji wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy.	Poszerzenie kompetencji wychowawczych, wzrost wiedzy rodziców na temat wychowania bez przemocy.	Liczba rodziców uczestniczących w działaniach informacyjno-edukacyjnych, liczba zorganizowanych działań.	Rok: 2023, 2026, 2029, 2031	GOPS, UG, KP, GKRPA, ZI jednostki oświatowe	Budżet Gminy, Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Upowszechnienie informacji o programach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy.	Kształtowanie i możliwość zmiany postawy osób stosujących przemoc.	Liczba rozpowszechnionych informacji o programach korekcyjno-edukacyjnych.	2022-2031	GOPS, PCPR, KP, ZI	Budżet Gminy, Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach społecznych przeciw przemocy w rodzinie.	Wzrost poziomu wiedzy mieszkańców na temat przemocy w rodzinie oraz możliwości pomocy, a także wzrost wrażliwości społeczności lokalnej na jej przejawy.	Liczba działań podjętych w ramach kampanii. Liczba osób uczestniczących w kampanii.	2022-2031	GOPS, GKRPA, ZI, KP, UG, PCPR, jednostki oświatowe	Budżet Gminy, Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja warsztatów dla uczniów dotyczących przemocy w rodzinie, komunikacji interpersonalnej, umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Podniesienie umiejętności psychospołecznych uczniów, wzrost wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie przemocy.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach, liczba zorganizowanych warsztatów.	2022-2031	GKRPA, ZI, jednostki oświatowe, świetlice i ośrodki wsparcia	Budżet Gminy, Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

CEL STRATEGICZNY NR 5

Aktywizacja lokalnego rynku pracy oraz łagodzenie skutków bezrobocia.

Cel operacyjny nr 1					
Wspieranie zatrudnienia i reintegracji osób bezrobotnych, w tym zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy i innymi instytucjami rynku pracy w zakresie: poradnictwa zawodowego, organizacji szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych oraz zwiększających szanse na podjęcie zatrudnienia.	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w Gminie.	Liczba zorganizowanych szkoleń. Liczba osób biorących udział w szkoleniach.	2022-2031	GOPS, PUP	Budżet Gminy, Budżet Państwa, Fundusze Europejskie

Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: organizowania prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych.	Wzrost liczby bezrobotnych mieszkańców biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych i pracach społecznie użytecznych.	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych.	2022-2031	GOPS, PUP, UG, Starostwo Powiatowe	Budżet Gminy, Budżet Państwa
Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Wzrost wiedzy wśród osób bezrobotnych na temat dostępnych form wsparcia.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	2022-2031	GOPS, PUP, UG	Budżet Gminy
Wykorzystanie w pracy socjalnej kontraktów socjalnych służących aktywizacji zawodowej i zwiększenia szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	Zwiększenie liczby kontraktów socjalnych w aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.	Liczba beneficjentów pomocy społecznej, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne.	2022-2031	GOPS, PUP	Budżet Gminy

CEL STRATEGICZNY NR 6

Ograniczenie marginalizacji społecznej osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Cel operacyjny nr 1					
Poprawa sytuacji życiowej osób i rodzin, żyjących w niewystarczających warunkach materialnych i socjalnych.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie dostępu do świadczeń finansowych i niefinansowych w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych z uwzględnieniem współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej.	Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców Gminy.	Liczba osób/rodzin objętych pomocą materialną.	2022-2031	GOPS, UG	Budżet Gminy, Budżet Państwa

Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej (posiłku).	Zwiększenie dostępności do pomocy w zakresie dożywiania.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie zasiłku. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie posiłku.	2022-2031	GOPS, jednostki oświatowe	Budżet Gminy, Budżet Państwa
Udzielanie uczniom pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Poprawa funkcjonowania dzieci z rodzin o ograniczonych środkach materialnych.	Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	2022-2031	GOPS	Budżet Gminy, Budżet Państwa
Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem ubóstwa.	Zniwelowanie nierówności edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem.	Liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych.	2022-2031	GOPS, UG, jednostki oświatowe	Budżet Gminy, Budżet Państwa
Tworzenie warunków do powstawania nowych organizacji pozarządowych działających na rzecz polityki społecznej.	Zapewnienie kompleksowego wsparcia osobom potrzebującym oraz wzrost aktywności obywatelskiej.	Liczba funkcjonujących organizacji pozarządowych.	2022-2031	UG, GOPS	Budżet Gminy, Budżet Państwa, Fundusze Europejskie, Inne środki pozabudżetowe

CEL STRATEGICZNY NR 7

Rozwijanie profilaktyki prozdrowotnej i poprawa dobrostanu psychicznego mieszkańców.

Cel operacyjny nr 1

Zwiększenie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego, rozwój dostępności do pomocy osób z zaburzeniami psychicznymi oraz ograniczenie konsekwencji wynikających z pandemii COVID-19.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Kontynuowanie działalności Środowiskowego Domu Samopomocy w Cielu.	Nauka i rozwój umiejętności społecznych w zakresie czynności dnia codziennego osób z zaburzeniami psychicznymi.	Liczba uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy.	2022-2031	GOPS, NGO	Budżet Gminy PFRON, Budżet Powiatu, Budżet Państwa

Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób doświadczających problemów w zakresie zdrowia psychicznego.	Zwiększenie liczby mieszkańców mających problemem w zakresie zdrowia psychicznego zgłaszających się po pomoc.	Liczba przeprowadzonych działań.	2022-2031	GOPS, UG, placówki ochrony zdrowia, Starostwo Powiatowe, PCPR	Budżet Gminy, Budżet Powiatu
Prowadzenie kampanii profilaktycznych oraz spotkań ze specjalistami na temat zdrowia psychicznego oraz higieny psychicznej w odniesieniu do uwarunkowań związanych z zagrożeniem epidemicznym.	Zwiększanie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego oraz higieny psychicznej.	Liczba przeprowadzonych kampanii/ wykładów/spotkań.	Rok: 2023, 2026, 2029, 2031	GOPS, UG, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy, Inne środki pozabudżetowe
Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego - prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego, w tym edukowanie o możliwych formach pomocy i poradnictwa w stanach kryzysu psychicznego.	Zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Liczba przeprowadzonych programów/ warsztatów. Liczba uczestników.	2022-2031	UG, jednostki oświatowe, Starostwo Powiatowe	Budżet Gminy, Budżet Powiatu, Inne środki pozabudżetowe
Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży.	Poprawa dobrostanu psychicznego dzieci i młodzieży.	Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologiczno-pedagogicznej.	2022-2031	GOPS, jednostki oświatowe	Budżet Gminy, Budżet Powiatu
Realizacja działań skierowanych do mieszkańców Gminy w zakresie interwencji kryzysowej.	Poprawa funkcjonowania osób potrzebujących interwencji kryzysowej.	Liczba podjętych działań w zakresie interwencji kryzysowej.	2022-2031	Starostwo Powiatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy, Budżet Powiatu

2. Ramy finansowe Strategii

Potrzeba określenia ram finansowych Strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268). Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii rozwiązywania problemów społecznych jest jej finansowanie.

Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu gminy Białe Błota. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- projekty konkursowe w ramach środków z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych Gminy. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez gminę Białe Błota oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Białe Błota na lata 2022-2031 przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2019-2020, która została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej. Prognoza uwzględnia także ryzyka finansowe, tj. zmianę przepisów, wzrost wydatków, inflację.

W prognozie na lata 2022-2031 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną przewidywanego na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białych Błotach.

Tabela 34. Ramy finansowe Strategii

rok	ochrona zdrowia (dział 851)	pomoc społeczna (dział 852)	pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (dział 853)	edukacyjna opieka wychowawcza (dział 854)	rodzina (dział 855)
2019	348 332	5 227 491	1 210 293	200 010	33 126 168
2020	406 370	5 536 343	512 078	98 311	42 355 600
P R O G N O Z A					
2021	500 000	6 154 936	542 400	110 000	43 172 910
2022	512 500	6 308 809	555 960	112 750	44 252 233
2023	525 313	6 466 529	569 859	115 569	45 358 539
2024	538 446	6 628 192	584 105	118 458	46 492 502
2025	551 907	6 793 897	598 708	121 419	47 654 815
2026	565 705	6 963 744	613 676	124 454	48 846 185
2027	579 848	7 137 838	629 018	127 565	50 067 340
2028	594 344	7 316 284	644 743	130 754	51 319 024
2029	609 203	7 499 191	660 862	134 023	52 602 000
2030	624 433	7 686 671	677 384	137 374	53 917 050
2031	640 044	7 878 838	694 319	140 808	55 264 976

Źródło: opracowanie własne

3. System wdrażania Strategii

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Białe Błota to wprowadzenie w życie zintegrowanego modelu polityki społecznej. Z uwagi na fakt, że opracowana Strategia jest dokumentem długookresowym i zawiera podstawowe cele perspektywiczne, musi być poddana okresowej weryfikacji, a także niezbędnym zmianom.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Białe Błota zawiera zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji publicznych oraz niepublicznych, które działają na polu polityki społecznej w Gminie. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Jednak wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji, a także współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji zadań wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze zależała będzie od instytucji zarządzającej jej wdrażaniem - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białych Błotach.

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Białe Błota na lata 2022-2031 obejmować będzie pięć etapów, przedstawionych w poniższej tabeli.

Tabela 35. Harmonogram wdrażania Strategii

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Gminy w Białych Błotach o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Białe Błota na lata 2022-2031”.	I kwartał 2022 r.
Etap II	Koordinacja realizacji działań objętych Strategią.	I kwartał 2022 r. - IV kwartał 2031 r.
Etap III	Monitoring i ewaluacja Strategii.	I - II kwartał każdego roku - za rok poprzedni
Etap IV	Podsumowanie i ocena Strategii (ewaluacja ex-post).	I kwartał 2032 r.

Źródło: opracowanie własne

4. System aktualizacji Strategii

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale w niektórych sytuacjach wręcz konieczne, to jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków Strategii. Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Konsekwencje pojawienia się koronawirusa SARS-CoV-2 i wywołanej przez nią choroby COVID-19 mogą spowodować konieczność zredefiniowania zaplanowanych działań. Skutki ekonomiczne, gospodarcze i społeczne pandemii będą dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej. W związku z tym mogą pojawić się nowe wyzwania dla polityki lokalnej. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie Strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego, który towarzyszył tworzeniu Strategii. Kierownik GOPS przy wyborze zadań do realizacji będzie brać pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego podczas aktualizacji dokumentu Strategii Kierownik GOPS powinien uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Białe Błota, ale również nowe, nie ujęte w niej zadania, których w obecnym czasie uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć. Bezpośrednim koordynatorem jest Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białych Błotach. Zadaniem koordynatora jest ciągły nadzór nad pracami GOPS w zakresie wdrażania i aktualizacji Strategii.

5. Komunikacja społeczna i promocja Strategii

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić baczną uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Władze samorządowe muszą kontaktować się z jednej strony z otoczeniem wewnętrznym, obejmującym pracowników, którzy uczestniczą bezpośrednio w administrowaniu Gminy (ich wiedza, motywacja, umiejętności praktyczne, kompetencje interpersonalne,) lecz także technologie i zasoby organizacji.

Z drugiej strony muszą również komunikować się z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców gminy Białe Błota, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje czy przedsiębiorstwa.

Otoczenie zewnętrzne dalsze to natomiast otoczenie Gminy, jako wspólnoty terytorialnej: sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopolskie. Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej to:

- możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem;
- informacja o postępach wdrażania Strategii;
- współpraca z mediami - podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach lokalnych;
- informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymywanie wzajemnej współpracy między samorządem a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez podawanie w prasie lokalnej oraz w Internecie danych na temat zaangażowania finansowego Unii Europejskiej w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.

6. Monitoring i ewaluacja

Proces monitoringu Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Będzie on polegał na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą przede wszystkim wskaźniki określone w Strategii odnoszące się do poszczególnych zadań. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników bazowych obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów czasu). Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UG, KP, PUP, ze sprawozdań GOPS, GKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji Strategii przygotowywana będzie przez GOPS i zawarta w corocznie składanych sprawozdaniach z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białych Błotach.

Końcowa ewaluacja (ex-post) posłuży samorządowi gminy Białe Błota do oceny realnej sytuacji i stanu rozwiązywania problemów społecznych w Gminie, a także będzie pomocnym narzędziem pomagającym w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtu polityki i pomocy społecznej Gminy w kolejnych latach. W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport ukazujący kumulatywne osiągnięcie założonych celów strategicznych. Końcowa ewaluacja Strategii pozwoli ocenić w jakim stopniu założone wartości w zestawieniu kumulatywnym, kilkuletnim zostały zrealizowane oraz ukáže realne nakłady finansowe, a w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie, czy założone kierunki działań były odpowiednio zaplanowane.

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring jak i ewaluacja prowadzone będą między innymi w oparciu o niżej przedstawione wskaźniki monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości bazowe oznaczają dane dla roku poprzedzającego wdrożenie Strategii, natomiast wartości docelowe wskazują pożądane wartości, oznaczające osiągnięcie poszczególnych celów.

Tabela 36. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych

Lp.	Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość bazowa (w 2020 roku)	Wartość docelowa (w 2031 roku)
1	Ograniczenie problemów opiekuńczo-wychowawczych i poprawienie funkcjonowania rodziny.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	24	do 40
		Liczba rodzin objętych pracą socjalną.	421	do 600
		Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w Gminie (w %).	2,6	poniżej 2,0
		Liczba rodzin wspierających.	0	do 3
		Liczba zorganizowanych warsztatów dla rodziców wzmacniających kompetencje wychowawcze.	0	do 4

		Udział rodzin korzystających z pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy GOPS (%).	30	poniżej 25
		Liczba rodzin korzystających z Karty Dużej Rodziny.	600	do 900
		Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych.	41	do 100
2	Zapewnienie wsparcia osobom z niepełno- sprawnościami i starszym.	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności (%).	14,2	poniżej 15,0
		Liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze.	0	do 20
		Liczba osób korzystających z opieki wytchnieniowej.	0	do 20
		Liczba miejsc użyteczności publicznej, która dostosowana została do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.	0	do 10
		Udział rodzin korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy GOPS (%).	46	poniżej 30
		Liczba zorganizowanych imprez na rzecz osób z niepełnosprawnością/ starszych.	0	do 10

3	Rozwijanie profilaktyki przeciwdziałania uzależnieniom oraz zredukowanie dysfunkcji w rodzinie.	Liczba osób uzależnionych objętych pomocą Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego.	51	do 80
		Liczba dorosłych członków rodziny osoby z problemem alkoholowym objętych pomocą Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego.	29	do 40
		Liczba uczestników programów profilaktycznych z obszaru profilaktyki uniwersalnej.	850	do 1200
		Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktycznych.	525	do 1000
		Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych.	357	do 500
		Liczba grup samopomocowych dla osób uzależnionych, ich rodzin, dorosłych członków rodziny z problemem alkoholowym.	1	do 3
		Liczba sprzedawców napojów alkoholowych objętych szkoleniami.	0	do 50

4	Udzielanie kompleksowej i skutecznej pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie.	Liczba osób doznających przemocy w rodzinie objętych pomocą Punktu Konsultacyjnego.	8	do 20
		Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie objętych pomocą Punktu Konsultacyjnego.	8	do 20
		Liczba rodzin, wobec których wszczętych procedurę „Niebieskie Karty”.	39	do 25
		Liczba kampanii społecznych dotyczących przemocy w rodzinie.	0	do 4
5	Aktywizacja lokalnego rynku pracy oraz łagodzenie skutków bezrobocia.	Liczba osób, z którymi zawarto kontrakty socjalne.	0	do 10
		Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej (%).	26	poniżej 20
		Udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców Gminy w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców.	38,6	poniżej 30
		Udział rodzin korzystających z pomocy z powodu bezrobocia w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy GOPS (%).	21	poniżej 18
6	Ograniczenie marginalizacji społecznej osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.	Udział rodzin korzystających z pomocy z powodu ubóstwa w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy GOPS (%).	44	poniżej 35
		Liczba osób, którym udzielono pomocy w zakresie dożywiania.	203	do 250

		Liczba mieszkań komunalnych.	48	120
7	Rozwijanie profilaktyki prozdrowotnej i poprawa dobrostanu psychicznego mieszkańców.	Liczba uczestników programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPiN.	525	do 1000
		Liczba działań informacyjno-edukacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	0	do 5

Źródło: opracowanie własne

7. Wnioski i podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Białe Błota jest dostosowana do zidentyfikowanych w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania.

W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania. Cele strategiczne i cele operacyjne sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, sytuacji rodzin, profilaktyki uzależnień, problemu przemocy w rodzinie, sytuacji seniorów i osób z niepełnosprawnościami, systemu ochrony zdrowia psychicznego, problemu ubóstwa i wykluczenia społecznego.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem. W ramach wypracowanej Strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych, wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej, partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych. Analiza problemów społecznych będących przedmiotem niniejszej Strategii zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne, czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych.

Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Strategia będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców Gminy i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym.

Realizacja Strategii powinna przyczynić się do dobrej jakości życia mieszkańców gminy Białe Błota, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

V. Bibliografia

1. <https://bdl.stat.gov.pl>
2. <https://bialeblota.pl>
3. <https://poradnik.ngo.pl>
4. <https://spis.ngo.pl>
5. <https://mapa.wyniki.edu.pl>
6. <https://www.polskawliczbach.pl>
7. <https://www.psychiatrapolska.pl>
8. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Białe Błota na 2021 rok.
9. J. Oniszczyk, Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy.
10. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.
11. Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.
12. M. Yaziji, J. Doh, Organizacje pozarządowe a korporacje.
13. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok.
14. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok.
15. Sprawozdanie za rok 2017, 2018 i 2019 dotyczące pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Białe Błota z uwzględnieniem działań podjętych w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.
16. Raport o stanie Gminy Białe Błota w 2020 roku.
17. Roczny Program współpracy Gminy Białe Błota na 2022 r. z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
18. R. W. Gryffin (2004), Podstawy zarządzania organizacjami, Warszawa, PWN.
19. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r. 2268).

VI. Spis rysunków, tabel i wykresów

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie gminy Białe Błota na mapie województwa kujawsko-pomorskiego i powiatu bydgoskiego.....	16
Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy według klas wielkości (stan na koniec 2020 roku)	24
Rysunek 3. Łączna wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu na przestrzeni lat 2018-2020.....	56
Rysunek 4. Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Białe Błota i całej Polsce w 2020 roku	56
<i>Rysunek 5. Elementy procesu planowania strategicznego</i>	<i>87</i>

Spis tabel

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	8
Tabela 2. Przyrost naturalny w gminie Białe Błota na przestrzeni lat 2018-2020	18
Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2018-2020 w gminie Białe Błota (w procentach)	19
Tabela 4. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych w gminie Białe Błota w latach 2018-2020.....	19
Tabela 5. Rodzaj prowadzonej działalności osób fizycznych w gminie Białe Błota (stan na koniec 2020 roku)	23
Tabela 6. Liczba uczniów w szkołach podstawowych i gminnym przedszkolu na terenie gminy Białe Błota w 2020 roku	26
Tabela 7. Dane statystyczne dotyczące opieki zdrowotnej w gminie Białe Błota w porównaniu do powiatu bydgoskiego w 2020 roku	28
Tabela 8. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2018-2020	35
Tabela 9. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych na przestrzeni lat 2018-2020	35

Tabela 10. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2018-2020.....	36
Tabela 11. Powody udzielania świadczeń w 2020 roku (liczba rodzin).....	36
Tabela 12. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2020 roku (liczba świadczeń).....	40
Tabela 13. Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2018-2019.....	41
Tabela 14. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2018-2020.....	47
Tabela 15. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2018-2020.....	47
Tabela 16. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2018-2020.....	48
Tabela 17. Świadczenia opiekuńcze - ogółem na przestrzeni lat 2018-2020.....	48
Tabela 18. Zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2018-2020.....	48
Tabela 19. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych w latach 2018-2020.....	55
Tabela 20. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2019 roku wśród dorosłych mieszkańców gminy Białe Błota dotyczące uzależnień.....	57
Tabela 21. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2020 roku wśród uczniów z gminy Białe Błota.....	58
Tabela 22. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych w latach 2017-2019.....	64
Tabela 23. Dane statystyczne dotyczące liczby osób objętych pomocą grup roboczych w latach 2017-2019.....	64
Tabela 24. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2019 roku wśród dorosłych mieszkańców gminy Białe Błota dotyczące przemocy.....	66
Tabela 25. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2020 roku wśród uczniów z gminy Białe Błota dotyczące przemocy.....	67
Tabela 26. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2018-2020.....	70

Tabela 27. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2018-2020.....	71
Tabela 28. Udział bezrobotnych mieszkańców Gminy zarejestrowanych w PUP w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci w latach 2018-2020 (w procentach)	74
Tabela 29. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców Gminy w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2018-2020.....	75
Tabela 30. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców Gminy oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców w latach 2018-2020	75
Tabela 31. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2018-2020.....	78
Tabela 32. Liczba osób korzystających ze świadczenia pieniężnego i niepieniężnego przyznanego w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” i „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2018-2020	79
Tabela 33. Dane dotyczące poszczególnych działań Komisariatu Policji w Białych Błotach na przestrzeni lat 2017-2019	82
Tabela 34. Ramy finansowe Strategii	104
Tabela 35. Harmonogram wdrażania Strategii.....	105
Tabela 36. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych.....	109

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Białe Błota w latach 2018-2020.....	17
Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących Gminę na przestrzeni lat 2018-2020.....	18
Wykres 3. Stopa bezrobocia w powiecie bydgoskim na przestrzeni lat 2018-2020 w porównaniu do województwa kujawsko-pomorskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)	20

Wykres 4. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w gminie Białe Błota na przestrzeni lat 2018-2020 w porównaniu do powiatu bydgoskiego i całej Polski (stan na koniec roku).....	21
Wykres 5. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2018-2020 w gminie Białe Błota.....	22
Wykres 6. Ludność gminy Białe Błota według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku.....	24
Wykres 7. Współczynnik skolaryzacji netto dla szkolnictwa podstawowego na terenie gminy Białe Błota w porównaniu do województwa kujawsko-pomorskiego i całej Polski (w procentach)	25
Wykres 8. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2021 roku uczniów z gminy Białe Błota, powiatu bydgoskiego i województwa kujawsko-pomorskiego	26
Wykres 9. Liczba osób korzystających ze świadczeń na przestrzeni lat 2018-2020.....	34
Wykres 10. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2018-2020	34
Wykres 11. Liczba osób ogółem, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2018-2020	37
Wykres 12. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2018-2020	41
Wykres 13. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2018-2020	42
Wykres 14. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2018-2020 (ogółem). 43	
Wykres 15. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2018-2020	44
Wykres 16. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2018-2020 (w złotych).....	44
Wykres 17. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2020	46
Wykres 18. Liczba osób korzystających z specjalistycznych usług opiekuńczych w latach 2018-2020.....	51
Wykres 19. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu alkoholizmu i narkomanii w latach 2018-2020	54

Wykres 20. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu przemocy w rodzinie w latach 2018-2020.....	63
Wykres 21. Liczba osób doświadczających i stosujących przemoc w rodzinie, którym udzielono porad w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym w latach 2018-2020	63
Wykres 22. Liczba rodzin, wobec których została wszczęta procedura „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2017-2019	65
Wykres 23. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020.....	66
Wykres 24. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Białe Błota, województwie kujawsko-pomorskim i całej Polsce na przestrzeni lat 2018-2020	69
Wykres 25. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2018-2020.....	70
Wykres 26. Zasiłki pielęgnacyjne przyznane osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2018-2020 (liczba świadczeń)	71
Wykres 27. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2018-2020	73
Wykres 28. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2018-2020	73
Wykres 29. Mieszkańcy Gminy zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2018-2020.....	74
Wykres 30. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa w latach 2018-2020	77
Wykres 31. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w latach 2018-2020.....	79
Wykres 32. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2018-2020	79
Wykres 33. Liczba przestępstw stwierdzonych w gminie Białe Błota na przestrzeni lat 2018-2020 (prezentowane dane są wartościami szacunkowymi bazującymi na ilości mieszkańców powiatu oraz mieszkańców Gminy)	81
Wykres 34. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w gminie Białe Błota na przestrzeni lat 2018-2020	81

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Strategia ta, w myśl art. 16 b ustawy, zawiera w szczególności diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią, określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych i wskaźników realizacji działań.

Podstawą opracowania strategii były dane pozyskane m.in. z Głównego Urzędu Statystycznego, Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bydgoszczy, Urzędu Gminy w Białych Błotach, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Białych Błotach, Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Białych Błotach, Komisariatu Policji w Białych Błotach oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białych Błotach.

Misją niniejszej strategii jest podniesienie jakości życia mieszkańców, zintensyfikowanie działań wspierających oraz integrowanie społeczności lokalnej.

Misja ta będzie realizowana poprzez cele strategiczne zmierzające do poprawy jakości życia mieszkańców naszej gminy, w szczególności tych, którzy należą do grupy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w różnych obszarach życia społecznego. Strategia jako wieloletni dokument programowy jest jednym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej.

Zatem podjęcie niniejszej uchwały jest w pełni uzasadnione.

Przewodniczący Rady Gminy Białe Błota

Jacek Grzywacz